

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

**АНГЛІЙСЬКІ СОЦІАЛЬНІ ДІАЛЕКТИ
В ЕВОЛЮЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ (XIV – початок XX ст.)**

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

УДК 811.111'276"13/19"(075.8)

Г 55

*Затверджено вченою радою
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
(протокол № 4 від 17.12. 2020 р.)*

Рецензенти:

Жуйкова М. В. – доктор філологічних наук, професор кафедри прикладної лінгвістики

Біличенко О. Л. – доктор наук із соціальних комунікацій, професор кафедри української мови та літератури

За заг. ред. доктора філологічних наук, професора В. А. Глуценка

Глуценко В. А., Руденко М. Ю.

Г 55 Англійські соціальні діалекти в еволюційному розвитку (XIV–початок ХХ ст.): навчальний посібник. Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 98 с.

У навчальному посібнику подано загальну характеристику, розкрито еволюційний розвиток, висвітлено історію дослідження англійських соціальних діалектів XIV – початку ХХ ст., що передбачено програмою курсів «Вступ до мовознавства» та «Загальне мовознавство» на філологічних факультетах закладів вищої освіти України. Книга може бути корисною не тільки студентам, а й викладачам-словесникам, а також усім, хто цікавиться проблемами соціальної діалектології.

УДК 811.111'276"13/19"(075.8)

© В. А. Глуценко,

М. Ю. Руденко, 2021.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АНГЛІЙСЬКИХ СОЦІАЛЬНИХ ДІАЛЕКТІВ	8
1.1. Лінгвоісторіографічний аспект дослідження англійських соціальних діалектів	8
1.2. Етимологія термінів <i>кент</i> , <i>арго</i> , <i>жаргон</i> , <i>сленг</i>	11
1.3. Термінологія соціальної діалектології та її складників	14
1.4. Характеристика соціальних діалектів	20
1.5. Загальний і спеціальний сленг	26
1.6. Структурні особливості англійського сленгу	28
1.7. Територіальні різновиди сленгу	32
Висновки та узагальнення до першого розділу	38
Тестові завдання до першого розділу	39
Список рекомендованої літератури до першого розділу	44
2.3 ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ СОЦІАЛЬНИХ ДІАЛЕКТІВ	49

2.1. Зародження та різновиди англійських соціальних діалектів (XIV–XV ст.)	49
2.2. Різновиди англійських соціальних діалектів (XVI ст.)	50
2.3. Різновиди англійських соціальних діалектів (XVII ст.)	52
2.4. Різновиди англійських соціальних діалектів (XVIII ст.)	55
2.5. Різновиди англійських соціальних діалектів (перша половина XIX ст.)	58
2.6. Різновиди англійських соціальних діалектів (друга половина XIX – початок XX ст.)	61
Висновки та узагальнення до другого розділу	73
Тестові завдання до другого розділу	74
Список рекомендованої літератури до другого розділу	78
Бібліографічний список	82
Показчик імен	93
Предметний показчик	98

ПЕРЕДМОВА

Мова на сучасному етапі розвитку науки розглядається як складна багаторівнева знакова система, що використовується людьми з метою спілкування (обмін інформацією, волевиявлення), фіксації та збереження інформації.

Сучасна лінгвістика складається з багатьох шкіл і напрямків. Більшість із них пов'язана з іншими науками: філософія мови – з філософією, лінгводидактика – з педагогікою, психолінгвістика – з психологією, соціолінгвістика – з соціологією тощо.

Соціолінгвістика є маргінальною галуззю мовознавства, що вивчає вплив суспільних явищ і процесів на виникнення, розвиток, соціальну й функціональну диференціацію та функціонування мов, а також зворотний вплив мови на соціум.

В англо-американській лінгвістиці виділено такі головні питання, поставлені перед сучасною соціолінгвістикою: 1) Як форми мовлення і зразки комунікації розподілені в часі та просторі? 2) Як індивіди й соціальні групи ідентифікують себе на підставі мови? 3) Як способи спілкування диференціюють мовні спільноти? 4) Які зразки виокремлюються при мультилінгвальному використанні мови? 5) Як мова застосовується у випадках соціальних конфліктів і напруження? 6) Які установки мови відображають соціальний поділ суспільства та соціальну дискримінацію, і як використати мову, щоб усунути ці проблеми? 7) Якими є оптимальні методи соціолінгвістичних досліджень і способи добору мовних даних? Як бачимо, англо-американська соціолінгвістика зорієнтована більшою мірою на дослідження використання мови як засобу досягнення соціальної рівноваги в суспільстві.

Проблема соціальної диференціації мови має давню традицію в лінгвістиці. Головними формами існування мови, які практично не викликають заперечень у жодного із сучасних соціолінгвістів, є літературна мова (стандарт), народно-розмовна мова, койне, територіальні діалекти.

Крім форм існування мови, в соціолінгвістиці розглядаються особливі лексичні підсистеми соціальної диференціації мови (соціальні різновиди) – соціолекти, типами яких є інтержаргон, жаргони, сленг, аргі. Їхньою спільною рисою є обмеженість соціальної основи: вони виступають засобом спілкування, причому додатковим, окремих соціально-станових, виробничо-професійних, групових і вікових колективів, а не всього народу (як літературна мова), і не всього населення регіону (як територіальні діалекти). Вони співіснують з описаними вище формами мови як опорними і є додатком до них.

Виходячи з теми дослідження, необхідно відзначити, що загальна характеристика, еволюційний розвиток, історія дослідження англійських соціальних діалектів XIV – початку XX ст. – надзвичайно актуальна й цікава проблематика. Соціолекти є соціальними варіантами мовлення, або мовленнєвими стилями. Вони співіснують з головними формами існування мови як опорними і є додатком до них. Концептуальне трактування особливостей функціонування та розвитку кенту, аргі, жаргону та сленгу в мові важливе для кожного, хто прагне глибоко засвоїти курси «Вступ до мовознавства» та «Загальне мовознавство», осягнути взаємодію літературної, народнорозмовної мови та діалектів, розібратися в характеристиці, тонкощах розвитку соціальних діалектів, їх ролі в житті людини та суспільства, поглибити свої знання з англійської мови.

Знайомство з посібником допоможе засвоїти загальну характеристику, різновиди, історію та особливості зародження, розвитку, дослідження англійських соціальних діалектів, що функціонують у середині самої мови. Це надзвичайно актуально: розвиток соціолектів нерозривно пов'язаний зі змінами в суспільстві. На соціальні діалекти впливають історичні, політичні та соціальні події. Знання особливостей, історії зародження, розвитку та дослідження кенту, аргі, жаргону та сленгу формує у студентів інтерес до поглиблення своїх знань з мовознавства, до вивчення англійської мови та невимушеного спілкування.

Посібник складається з двох розділів. У першому розділі «Загальна характеристика англійських соціальних діалектів» викладено питання лінгвістично-історіографічного дослідження англійських соціальних діалектів, етимології термінів *кент*, *арго*, *жаргон*, *сленг*, характеристики і особливостей соціальних діалектів, розуміння загального і спеціального сленгу, структурних особливостей, територіальних різновидів сленгу. Другий розділ – «З історії розвитку та дослідження англійських соціальних діалектів» – присвячений розгляду питань зародження й різновидів англійських соціальних діалектів XIV – початку XX ст.

У кінці кожного параграфа подано питання для самоперевірки, наприкінці першого й другого розділів – тестові завдання.

Посібник містить списки рекомендованої літератури до розділів, бібліографічний список, предметний покажчик, покажчик імен.

Завдання цього посібника полягає в теоретичній та практичній підготовці майбутніх науковців з курсів «Вступ до мовознавства» та «Загальне мовознавство», а також у заохоченні до спілкування англійською мовою як у науковому середовищі, так і на побутовому рівні із співрозмовниками різних верств суспільства.

Отже, перед студентом відкривається широка картина лінгвістичних знань, необхідних філологу. Адже відомо, що без широкої філологічної освіти та мовознавчої підготовки неможливо вивчити жодної мови. Студент має змогу долучитися в історичному розвитку до корисних і цікавих знань з проблематики англійської соціальної діалектології, ознайомитися з найбільш уживаними сленговими словами, розширити свій мовний кругозір. Посібник може бути корисним і викладачам-словесникам, а також усім, хто цікавиться проблемою дослідження англійських соціальних діалектів.

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АНГЛІЙСЬКИХ СОЦІАЛЬНИХ ДІАЛЕКТІВ

Спираючись на матеріал розділу, дані наукової літератури, студент має змогу розширити свої знання з курсів «Вступ до мовознавства», «Загальне мовознавство», англійської мови взагалі та англійських соціальних діалектів зокрема в історичному розвитку; поповнити свій сленговий вокабулярій, що допоможе в розумінні англійських текстів будь-якого характеру, спілкуванні із співрозмовниками різних верств суспільства.

Розділ складається із семи параграфів: 1.1. Лінгвоісторіографічний аспект дослідження англійських соціальних діалектів; 1.2. Етимологія термінів *кент*, *арго*, *жаргон*, *сленг*; 1.3. Термінологія соціальної діалектології та її складників; 1.4. Характеристика соціальних діалектів; 1.5. Загальний і спеціальний сленг; 1.6. Структурні особливості англійського сленгу; 1.7. Територіальні різновиди сленгу. У розділі надано характеристику англійських соціальних діалектів узагалі та зокрема упродовж XIV – початку XX ст.

1.1. Лінгвоісторіографічний аспект дослідження англійських соціальних діалектів

У сучасній лінгвістиці студіювання соціальних діалектів має велике значення. Ця проблема завжди актуальна. Р. І. Макдевід (1975) зазначає: «Немає жодного суспільства, де не було б соціальних діалектів...». Проте експланаторна цінність соціальних діалектів і пов'язаних з ними теоретичних питань для сучасного мовознавства ще недостатньо вивчені.

Теоретичні твердження вчених, які вперше звернулися до вивчення кенту, арго, жаргону та сленгу, а також тези їхніх послідовників усебічно проаналізовані в лінгвоісторіографічній літературі. Серед дослідників англійських соціальних діалектів – К. К. Агузарова (2005), Г. Р. Андреева (2004), І. Р. Гальперін (1956), А. В. Гусякова (2008), Дж. Коулман (2012), М. М. Маковський (1982), Г. Л. Менкен (1948), К. Є. Мозжухін (2005),

Е. Партрідж (1933, 1999), А. М. Поп і М. А. Сім (2014), Р. В. Рюмин (2006), Г. В. Рябичкіна (2009), Л. О. Ставицька (2005), Г. О. Судзіловський (1973), Г. І. Ускова (2014), В. О. Хом'яков (1971), О. Д. Швейцер (1983) та ін.

Г. В. Рябичкіна (2009) глибоко дослідила питання вивчення субстандартної лексики на англомовному ґрунті. Автор особливо виділяє в дослідженні соціальних діалектів ХІХ ст. вклад Дж. К. Хоттена (1860). Розвиваючи свої погляди на кент і сленг, Дж. К. Хоттен значно просунувся вперед по відношенню до Ф. Гроуза (1785) в трактуванні сленгу й суміжних форм: 1) у диференціації сленгу в історичному і класифікаційному аспектах, виділяючи стародавній і сучасний сленг, сленг усіх шарів суспільства (не називаючи його загальним с сленгом) і сленг різних професій, занять і груп (не називаючи його спеціальним сленгом); 2) у поясненні способів утворення сленгізмів у плані вимови і семантики; 3) у віднесенні до сленгу інтенсифікаторів і богохульств; 4) у приведенні деяких синонімічних рядів у сфері сленгу.

В. О. Хом'яков (1971) зазначає, що найбільш ранній науковий зіставний аналіз сленгу дав у своїй праці А. Барер (2009).

І. Р. Гальперін (1956) дослідив у лінгвоісторіографічному аспекті погляди багатьох представників закордонного мовознавства – теоретиків-лексикологів першої половини ХХ ст. щодо сленгу, надаючи перевагу теоретико-лінгвістичному трактуванню сленгу О. Єсперсоном (1925). Однак В. О. Хом'яков (1971), посилаючись на авторитетних авторів, звертає увагу на деякі суперечливі характеристики О. Єсперсена відносно сленгу. Наприклад, критикуючи вираз О. Єсперсена, що «сленгове висловлювання за своєю природою повинно бути свіжим», Д. Греттан (1935) справедливо стверджує, що хоча сленг – це мова «з іспитовим терміном», деякі сленгові слова «залишаються на іспитовому терміні впродовж тривалого часу».

Значний внесок у дослідження англійських соціальних діалектів зробив Е. Партрідж. Особливо цінні думки містить праця автора “Slang today and

yesterday” (1933), в якій розкрито історичний розвиток сленгу, його етимологію, поняттєву сутність, характерні риси, різновиди тощо. Е. Партрідж звертає увагу на труднощі у визначенні поняття *сленг*, зумовлені відсутністю загальноприйнятої дефініції цього мовного явища. І. Р. Гальперін (1956), у цілому високо оцінивши монографію Е. Партріджа, разом з тим уважає, що в ній автор обмежився лише загальним, схематичним визначенням аналізованого явища.

Серед послідовників Е. Партріджа, які глибоко дослідили сленг в історичному розвитку у всьому англomовному світі, виділяється праця J. Coleman “The Life of Slang” (2012). Автор дослідила зародження сленгу, його розвиток, функціонування, починаючи з XVI ст.

Лінгвістичною наукою накопичено значний теоретичний та емпіричний матеріал щодо кенту, арго, жаргону та сленгу в англomовному мовознавстві. Але поряд з тим при детальному лінгвоісторіографічному дослідженні виявляється, що навіть ця загальновідома й розгалужена проблематика ще досить багата на нові, маловідомі, або ж безпідставно забуті імена і факти. З боку сучасних науковців переважає дослідження окремих видів соціальних діалектів XX – XXI ст. (молодіжних, комп’ютерних, міських, представників нетрадиційних сексуальних орієнтацій тощо) на матеріалі лише рідної мови. З наявної літератури значний відсоток лексикографічної, у той же час недостатньо теоретичних досліджень з арго, жаргону, сленгу. В українській навчальній і довідковій літературі майже не експліковано здобутки, А. Барера і Ч. Г. Леланда, Г. Баумана, Дж. Коулман, Дж. Е. Лайтера, Е. Партріджа, Р. А. Спіерса, Г. Уентворта і С. Б. Флекснера, Дж. С. Фармера і У. Е. Хенлі, Дж. К. Хоттена та ін. у царині соціолектів. Актуальним є в подальшому, на нашу думку, лінгвоісторіографічне дослідження наукових здобутків цих авторів.

Аналіз лінгвоісторіографічної літератури в цілому показує, що лінгвістами різних країн у XX – XXI ст. проводилася й проводиться певна робота з дослідження англійських соціальних діалектів XIV – початку XX ст.,

створені фундаментальні теоретичні й лексикографічні праці, водночас на сучасному етапі залишається багато білих плям, нерозв'язаних питань, протиріч у трактуванні цих мовних явищ.

***

1. Назвіть найбільш авторитетних дослідників англійських соціальних діалектів XIX – XXI ст.

2. Назвіть здобутки Дж. К. Хоттена щодо поглядів на кент, сленг порівняно з Ф. Гроузом.

3. Які проблеми існують у дослідженні англійських соціальних діалектів на сучасному етапі?

1.2. Етимологія термінів *кент*, *арго*, *жаргон*, *сленг*

Етимологія термінів *кент*, *арго*, *жаргон*, *сленг* досить спірна і суперечлива. В Англії широко відоме соціально-мовленнєве утворення під назвою “*Canting language*”, що використовується певною декласованою категорією людей, об'єднаних наявністю нерозривних зв'язків, інтересів і поглядів. Існує версія, що слово *canting* скоріше походить від латинської форми дієслова *canto* і при перекладі на англійську мову означає “to sing”, “to speak” (співати, говорити). Цілком імовірно, що термін *canting* має спільне походження зі словом *cantando* у значенні *спів*, тому в бідних інструментально-музичних ансамблях минулих часів словом *canting* позначали варіант музичного твору, а як правило ведучого виконавця такого ансамбля іменували словом *cant*. За іншою версією, поняття *cant* і *canting*, скоріш усього, походять від іменників *chaunt / chaunting* (незрозуміла, схвильована, що супроводжується плачем, мова), які в XVI ст. головним чином використовувалися бідним населенням з метою одержання милостині.

Термін *арго* – французького походження. З приводу етимології *арго* дослідники часто обмежуються типовим поясненням: «за своїм походженням неясне» і посилаються при цьому на тлумачення А. Доза (1938), який саму

лексему *argot* уважав спорідненою французькому дієслову *hargoter* – «ляяти, сварити». Походження французького *argot*, проте, можливо тлумачити й інакше: у сполученні *un nargot* літера *n* була помилково віднесена до артикля. Саме ж слово *nargot* співвідноситься з дієсловом *narguer* «презирливо ставитися, насміхатися». Р. Котгрейв, великий знавець французького жаргону XVII ст., визначав слово *nargue* як «злодій; мова злодіїв». П. Тіханов (1899–1900) наводить різні версії етимології слова *арго*: а) від назви грецького міста Аргос, б) від імені *Ragot*, в) від *rothwälsch* (те саме, що *argot*) та ін. Й. Йордан (1971) зазначає, що румунське *арго* носить (точніше, носило) назву «пташиної мови» або «мови каркучих». За М. О. Грачовим (2009), слово *арго* (французьке *argot*) є викривленим *ерго* (французьке *ergot*) – «шпора півня», символ злодійського ремесла. Цікаві версії походження терміна *арго* наводять О. Т. Ліпатов (2010), В. С. Істомін (2011) та ін.

Слово *жаргон* французького походження. Погляди вчених на його етимологію розходяться. Багато хто вважає, що етимологія терміна до кінця не з'ясована і є неясною. За М. Фасмером (1967), жаргон походить від французького *jargon* «наріччя, жаргон», яке утворюють від галороманського *gargone* «болтовня». Спираючись на Словник Гейзе (1903), А. Д. Міхельсон (1870) зводив жаргон до французької лексеми *jars* («гусак»), А. Доза (1938) – до дієслова *gargouiller* («булькати, дзюрчати»). В. О. Хом'яков (1971) звертає увагу на етимологію В. В. Скита (1958), прийняту в англійській лінгвістиці: «Жаргон – заплутана мова. На французькій визначення жаргону – щебетання птахів. На давньофранцузькій – *gargon...*». Цікаву версію походження терміна *жаргон* від *langue argothique* наводить О. Т. Ліпатов (2010). Існуючі версії етимології слова *жаргон* певною мірою розкривають його сутність та функціональне призначення.

Сленг – англійський термін, що посідає особливе положення серед соціальних діалектів в англійській мові. До цього часу існує термінологічна плутанина відносно поняття *сленг* та етимології. За Ф. Гроузом (1785), слово *slang* також, як і *cant*, походить від таємної мови мандрівних бідних циган.

Дж. К. Хоттен (1860) вважає, що одною з перших етимологій стало зведення слова *slang* до циганського *slang* «мова». Г. Уайлд, Е. Уіклі та В. Скит уважали це слово скандинавським за походженням (порівняйте норвезьке *slengja kjeften* “to sling the jaw”, “to abuse with words”, *slengjenamn* “nickname”). За В. О. Хом’яковим (1971), найбільш правдоподібною є гіпотеза Е. Партріджа (1933), який вважає, що слово *slang*, найімовірніше, співвідноситься з дієсловом *to sling* – *to utter*, що підтверджує існування такого сполучення, як *sling words*, засвідченого ще в епоху Чосера, а також пізніх сленгових сполучень з тим же дієсловом.

Дж. Бі (1825) зв’язував слово *slang* зі значенням «ланцюги, кайдани», відкіля, нібито, розвилось сучасне значення «мова арештантів»; Ф. М. Мюлер (1861–1863) – зі значенням «зграя, банда» (датське *slæng*, норвезьке *sleng*), що шляхом переносу стало нібито використовуватися в значенні «мова, властива певній групі людей».

О. Ріттер і К. Вестендорпф вважають, що слово *slang* з’явилося в результаті аглютинації першої частини слова *language* (або французького *langue*) із суфіксом *-s* у висловах *thieves’ (gypsies’) language*.

М. М. Маковський (1982) припускає, що англійське слово *slang* з’явилося в результаті контамінації кількох коренів. Насамперед воно, мабуть, підіймається до індоєвропейського кореня *lengh* (J. Pokorny, 1959). Порівняйте грецьке *élégho* «лаю, ображаю»; *eleghos* «докір, лайка»; хеттське *link-* «ляятися»; латиське *langāt* «ляяти, обзивати»; стародавнє верхньонімецьке *lahan* «ображати». В англійському слові представлений рухомий форматів *s*.

Цікаво, що *slang* у сучасних англійських територіальних діалектах зустрічається не тільки в значенні “abusive language, impertinence” (*Let’s hev nae slang*), але й просто “talk, conversation”: *around the yard in boorighs here and there the slang gaed on about their war’ly care*.

У зв’язку з цим і циганське слово *slang* «мова», будучи індоєвропейським, може підійматися до розбираємого кореня. У відношенні

до семасіологічного переходу «ляяти» > «говорити» порівняйте англійське діалектне *to call*, яке, поряд зі значенням «обзивати, ображати», може виступати й у значенні «говорити, базікати»: (*Where's the wife, lad? – She's calling a bit, hearing the tale and telling the tale; She's always calling about*). У такому ж значенні зустрічаються й нідерландське *kallen*, середньовісньонімецьке *kallen*. Порівняйте також: готське *swaran*, древнє англійське *swerian*, англійське *swear*, старослов'янське *свара* «сварка», але латинське *sermo* «розмова, бесіда», оськське *sverrunei* (давальний відмінок); литовське *byloti* «ляяти», але древнє пруське *billit*, стародавнє литовське *bylti*, *byloti* «говорити, сказати».

Указаний корінь *lengh* міг контамінуватися з коренем, представленим англійським діалектним *to long*, *to lang* “to forward to a distance by passing from hand to hand” (порівняйте східнофризьке *langen*, німецьке *langen*). У відношенні значення порівняйте литовське *prisiekti* «клястися» (з *siekti* «доторкнутися рукою»), сербськохорватське *priseći*, чеське *přisahati*, польське *przysięgać* «клястися» і «доторкнутися рукою». Можливо також, що слово *slang* зв'язане з стародавньоанглійським *slingan*, але не в значенні «кидати, укидати», а «обгортати, завертати, обвивати», тобто «ховати».

Незважаючи на велику кількість існуючих версій, все ж таки етимологія терміна *сленг* залишається не розкритою.

***

1. Охарактеризуйте етимологію терміна «кент».
2. Ваша думка щодо версій етимології терміна «арго».
3. Як Ви можете охарактеризувати етимологію терміна «жаргон»?
4. Наведіть відомі версії етимології терміна «сленг». До якої версії ви схиляєтеся?

1.3. Термінологія соціальної діалектології та її складників

Діалект – різновид (варіант) даної мови, що вживається більш або менш обмеженим колом людей, поєднаних тісною територіальною, професійною або соціальною спільністю, які перебувають у постійному і безпосередньому мовному контакті. Мовний стандарт – зразкова, нормалізована мова, норми якої сприймаються як «вірні» та загальнообов'язкові і який протиставляється діалектам та просторіччю. Будь-який діалект реалізується в тому чи іншому мовному колективі. У соціолінгвістичній літературі мовний колектив звичайно розглядається в якості вихідної клітинки соціолінгвістичного аналізу, у зв'язку з чим нерідко неправомірно змішуються запозичені із зарубіжної літератури терміни *мовна спільність* (“linguistic community”) та *мовленнєва спільність* (“speech community”). У зв'язку з цим О. Д. Швейцер (1976) формулює декілька у вищій степені важливих визначень: «...мовний колектив може бути визначено як сукупність соціально взаємодіючих індивідів, які виявляють певну єдність мовних ознак, а мовленнєвий колектив – як колектив, який відрізняється від інших не інвентарем мовних одиниць, а їх використанням у мовленні. Аналогічним чином під мовленнєвою спільністю слід розуміти угруповання індивідів, засноване на спільності будь-якої соціальної або соціально-демографічної ознаки, що виявляє єдиний комплекс мовленнєвих закономірностей, тобто закономірностей використання мови; під мовною спільністю – подібне угруповання, що виявляє єдиний комплекс мовних ознак – спільний інвентар мовних одиниць, спільну мовну систему тощо».

Питання термінології соціальних діалектів знаходиться в полі зору мовознавців і потребує їх уваги. До цього часу має місце змішування понять, термінів, що «обслуговують» субстандартну лексику. Без розуміння проблематики відповідної термінології не можливе глибоке дослідження соціальних діалектів у лінгвоісторіографічному аспекті.

У науковій і навчальній літературі термін *соціальні діалекти* (*соціолекти*) вживають то в дуже широкому, то в дуже вузькому трактуванні. При широкому тлумаченні терміна в категорію соціальних діалектів

включають усі або майже всі соціально зумовлені різновиди мови, незалежно від їх структурно-мовних і функціональних особливостей.

В. Д. Бондалєтов (1987) зазначає, що вкрай вузьке вживання терміна *соціальні діалекти* наводить Ю. С. Степанов (1975): «До місцевих селянських діалектів близькі *соціальні діалекти* однієї мови... Інакше їх називають *умовними мовами*. У Росії в ХІХ ст., за деякими даними, існувало біля 70 таких мов». У «Словнику соціолінгвістичних термінів» (2006) відзначається, що в дуже вузькому трактуванні термін *соціальний діалект* – те саме, що *арго*.

На основі проведеного аналізу В. Д. Бондалєтов (1987) робить висновок, що діапазон понятійного наповнення терміна *соціальний діалект* справді широкий – від форми існування мови (у тому числі її літературно-книжкової форми) до одного з різновидів соціальної диференціації мови – конспіративного арго («умовної мови») і зовні схожої з ним умовної дитячої мови – способу механічного шифрування слів.

У мовознавстві склалося трактування терміна *соціальний діалект* як мови певних соціальних груп. Подібної трактовки терміна додержуються О. С. Ахманова, Л. Л. Касаткін, М. М. Маковський, З. Д. Попова і І. А. Стернін, Л. О. Ставицька та ін. Л. О. Ставицька (2005) зазначає: «Соціальні діалекти – це різновид мови, уживаний як засіб спілкування між людьми, пов'язаними тісною соціальною або професійною спільністю, тобто це мова певної соціальної групи».

У другій половині ХХ ст. термін-словосполучення *соціальний діалект* у результаті стягнення набув нової форми – *соціолект*. Новий термін створили німецькі вчені – соціолінгвісти Р. Гроссе і А. Нойберт (1970), уклавши в нього значення «соціальний говір». Невдовзі термін було включено в лінгвістичні словники і довідники, прийнято його і багатьма соціолінгвістами-славістами. О. О. Селіванова (2008) пояснює необхідність уведення терміна *соціолект* в обіг соціолінгвістики метою уникнути багатозначності термінів *жаргон*, *арго*, *сленг*, *соціальний діалект*.

Позитивний бік наведених вище термінологічних інновацій безсумнівний. Утилітарна мета термінологічної уніфікації має серйозне лінгвістичне підґрунтя, адже спільною рисою всіх мовних утворень, охоплених категорією *соціальний діалект*, є обмеженість їхньої соціальної основи: вони виступають засобом спілкування окремих соціально-станових, виробничо-професійних груп і вікових колективів. Соціальна диференціація загальнонародної мови є природний наслідок складної соціальної будови суспільства; це абсолютно реальне лінгвістичне явище, а тому повне право на існування має термін *соціальний діалект (соціолект)*.

З погляду дослідження термінології важливим видається питання класифікації англійських соціальних діалектів. Варто уваги, що в багатьох мовах зазначене явище має свої особливості і інтерпретується неоднозначно.

Е. Партрідж (1933) виділяє в нестандартній лексиці такі підсистеми мови, як *сленг, колоквіалізми, кент, вульгаризми*. У США соціальні діалекти представлені професійними діалектами, груповими (корпоративними) жаргонами, а також жаргонами (арго) декласованих елементів суспільства. О. Д. Швейцер (1983) підкреслює, що в англійській лексикологічній традиції ці мовні підсистеми звичайно включаються в поняття *сленг*, або, точніше, *спеціальний сленг (special slang)*, протиставлений загальному сленгу (*general slang*), що входить до загальноновживаного просторіччя.

М. М. Маковський (1982) до англійських соціальних діалектів відносить професійні діалекти, жаргони (арго) і сленг. В. О. Хом'яков (1971), розглядаючи англійський субстандарт, пропонує свою класифікацію, в якій виділяє такі категорії лексики як колоквіалізми, сленгізми, кентізми, жаргонізми і вульгаризми, що входять до складу просторічного вокабуляря. Г. І. Ускова (2014) вважає цю класифікацію як найбільш авторитетну.

Б. Месью (1893) мав свій погляд на диференціацію сленгу і розподілив його на чотири широкі класи, зовсім різні за походженням і цінностями: два низькі й два високі. До лексики низьких класів учений відносить: 1) лексеми з мовлення злодіїв, 2) недовговічні випадкові фрази, популярні один сезон.

До лексики високих класів відносить: 1) старі забуті фрази і слова, які знову виникли, 2) нові слова і фрази.

Як бачимо, навіть самі англісти класифікують соціальні діалекти в англійській мові зі значними розбіжностями.

Безсумнівно, наведені погляди на класифікацію соціальних діалектів далеко не вичерпані і свідчать про їх різноманітність. Соціальні діалекти, питання їх класифікації представляють багатий матеріал для дослідження, проте, треба визнати, що на цей час праці соціолінгвістів не вичерпують усіх теоретичних проблем, практичних аспектів з цієї проблематики. Бракує досліджень, що узагальнюють питання класифікації і демаркації соціальних діалектів, зокрема арго, жаргону, сленгу.

Залишається відкритим питання про демаркацію понять *арго*, *жаргон* і *сленг*, дуже близьких за своєю семантикою. Думки лінгвістів з питання демаркації термінів істотно розходяться. Дуже часто арго і сленг ототожнюються з жаргоном, жаргон – з арго або зі сленгом тощо. В англійській мові слова *кент*, *арго*, *жаргон*, *сленг* у XVIII і XIX ст. уживалися як синоніми. На кінець XIX ст. намітився розподіл усієї нелітературної лексики і фразеології на три основні шари, позначені термінами *сленг*, *кент* і *жаргон*. З розвитком соціолінгвістичних студій, розширенням досліджень соціальних діалектів спостерігається тенденція до диференціації відповідних термінів. Одним з перших, хто залежно від провідної функції (комунікативної, конспіративної й експресивної) розділив соціолекти на арго, жаргони та сленг, був О. Єсперсен (1925). Тенденцію до розмежування сленгу, жаргону та арго на рівні відкритості / закритості (герметичності / негерметичності) підсистем можна пов'язати з позицією західних дослідників субстандарту. Увагу привертає тлумачення Е. Партріджа (1933), який пропонує диференціювати сленговий лексикон від жаргонізмів та професіоналізмів. Лінгвіст говорить про специфічні технічні діалекти та жаргони, що включають специфічну лексику та протиставлені сленгу. Лише коли жаргонізми набувають загального поширення, вони можуть переходити

до сленгу. Позалітературні елементи мови, які функціонують у межах професійних груп (напр., юристів, медиків, музикантів) і не функціонують поза межами цих груп, Е. Партрідж пропонує визначати як жаргон. Чітко розмежовує поняття *кент*, *жаргон* і *сленг* Дж. Коулман (2012). У лінгвістиці ХХ – ХХІ ст. для позначення субстандартної лексики існують три основні терміни: *арго*, *жаргон* і *сленг*. Загальноприйнята відмінність в їх уживанні така: сленг позначає «нестандартну, неформальну лексику загального використання», а також «спеціальну лексику підгруп і субкультур». Жаргон – слова і вирази, характерні для тієї або іншої професії або різновиду діяльності. Арго – особлива мова (або особлива лексика) кримінального світу. Але проблема демаркації понять *арго*, *жаргон*, *сленг* залишається актуальною і вимагає подальшого глибокого дослідження.

В Англії сленг існував уже в XIV ст., але саме це мовне явище було відоме під іншими найменуваннями, і частіше всього як *cant*. Терміном *сленг* первісно називався жаргон британських злочинців. У 1802 році термін *сленг* став використовуватися і для позначення професійних жаргонів, а в 1818 році також і для розмовної мови, що знаходиться поза межами літературної мови, складається з неологізмів і слів, які використовуються в спеціальному значенні. З другої половини ХІХ ст., за спостереженнями Е. Партріджа (1933), термін *slang* став загальноприйнятим позначенням для «незаконної» розмовної мови. Датування появи терміна *сленг* у літературі можна встановити за Великим Оксфордським словником, де вказується, що вперше термін *сленг* зі значенням мови низького або вульгарного типу засвідчено в 1756 році. Ф. Гроуз (1785) увів уперше в ужиток термін *slang* як синонім терміна *cant*: “*slang – cant language*”. Термін *сленг* використовується в багатьох мовах. Так, Г. Л. Менкен (1960) наводить приклади використання цього терміна в німецькій, французькій та шведській мовах. У слов'янські мови термін *сленг* перейшов з англійської. В англійській мові термін *slang* еволюціонував і змінювався упродовж усього часу свого існування.

***

1. Чому питання термінології соціальних діалектів важливе для їх дослідження й розуміння?
2. Дайте характеристику термінів «соціальний діалект», «соціолект».
3. Наведіть відомі Вам класифікації англійських соціальних діалектів.
4. Порівняйте терміни «арго», «жаргон», «сленг».
5. Як трансформувався термін «сленг» упродовж свого існування?

1.4. Характеристика соціальних діалектів

Одну з перших характеристик кенту дав Дж. К. Хоттен (1860): кент універсальний і трапляється у всьому світі в мовах як цивілізованих, так і нецивілізованих націй серед груп людей, які не мають постійного місця проживання і займаються бродяжництвом, жебрацтвом і злодійством. Ці люди використовують кент з метою приховування своїх намірів і награваної добичі. Трактування терміна *кент* з часом не змінилося. У філології кент розуміється як термін, що відноситься до лексики, притаманної декласованим, злочинному світу (зłodії, бродяги, жебраки, повії, сутенери тощо). Уживання цього короткого, зручного терміна стало поширеним.

Е. Партрідж (1999) ставить під сумнів твердження Дж. К. Хоттена (1860) щодо повної таємності кенту. Дослідник відзначає, що коли представники декласованих елементів у розмові з обивателем намагаються зберегти в таємниці сказане, вони використовують мову, яка не може бути названа сленгом (тому що це таємна мова), але навіть термін *таємна мова* є не зовсім прийнятним, тому що тільки самі головні й значущі слова є таємними.

Арго як соціально детерміновані лексичні системи розглядається відомим англістом В. О. Хом'яковим (1980) як «незамкнені мікросистеми лексичного просторіччя, що мають езотеричну, генетично різноманітну, соціально прикріплену лексику з пейоративною експресією і різкістю оцінки,

з основною функцією пароля, що використовуються різними антисуспільними групами». Являючись невід'ємною частиною мови і культури англomовного суспільства, аргo відіграє важливу роль у процесі спілкування, як соціoлект, що обслуговує кримінальний соціум, а також як засіб постійного поповнення загальнолітературної мови.

В американській лінгвістиці розуміння аргo різними авторами відрізняється. С. Б. Флекснер (1975) трактує аргo і через кент, тобто ідіоматичні вирази, і через жаргон (спеціальну професійну мову). Р. А. Спіерс (1981) розуміє аргo широко: аргo – французький еквівалент (у термінологічному і понятійному планах) англomовного кенту, а також будь-який різновид жаргону і сленгу.

За Дж. Гамперцем (1975), аргo, або спеціальні різновиди мови, розпадаються на кілька типів. Аргo першого типу, які можна назвати субрегіональними або регіональними діалектами, обслуговують як засіб торговельного і міжгрупового спілкування. Другий тип аргo – це аргo, що використовуються деякими соціальними і професійними групами задля відповідних спеціальних цілей. Сюди можна віднести спеціальні мови бродячих торговців, злочинські жаргони, літературні й декламаційні стилі народних розповідачів. До третього типу аргo відносяться церковні й адміністративні коди.

Натепер багато теоретичних питань, пов'язаних з аргo, ще глибоко не досліджені. Як і раніше, дослідники диференціюють і оцінюють аргo по-різному, часом спірно і суперечливо. Отже, у мовознавстві відсутній сталий погляд на аргo.

В європейській і американській лінгвістиці не існує єдиного погляду на жаргон і його дефініціювання. Ось як розуміють жаргон деякі вчені: 1) А. Мілер (1972): загальний термін для соціoлектів арготичного і сленгового типу; груба, спрощена мова; 2) О. Єсперсен (1925), В. Джурін (1974), І. Р. Гальперін (1956): професійний жаргон (говір); 3) Г. О. Судзіловський (1973): переважно мова декласованих елементів тощо.

Американські лінгвісти Дж. Б. Грінаф і Дж. Л. Кіттрідж (1901) бачать у жаргоні «класичний діалект», що формується будь-яким обмеженим колом, об'єднаним загальними інтересами, наприклад, школярами, студентами, матросами, державними службовцями та ін. Жаргон охоплює майже всю, зовсім не ангельську частину суспільства. Р. А. Спіерс (1981) визначає жаргон як спеціальний лексикон або спеціалізований вокабулярій, що використовується певною і відомою групою людей. Жаргон злочинного світу – спеціалізований вокабулярій, що використовується злодіями, ув'язненими тюрем, проститутками і бродягами; це свого роду кент ХХ ст. Дослідник сучасного американського військового сленгу В. В. Балабін (2002) відносить жаргон до ненормативної, неформальної, стилістично зниженої, функціонально обмеженої мови. Отже, незважаючи на численні праці, доки ще лінгвісти не мають єдиного погляду на поняття *жаргон*. У різних лінгвістиках це поняття значно відрізняється як за формою, так і за змістом, єдиного визначення немає.

Зараз, мабуть, неможливо перелічити всі існуючі жаргони, у зв'язку з їх великою кількістю. Наприклад, Е. Партрідж (1999) виділяє жаргони технічних наук, гуманітарних наук, професій, ремесел, послуг, торгівлі, різновидів спорту і спортивних ігор, мистецтва. В. О. Хом'яков (1971) в англійському просторіччі виділяє дві групи соціальних жаргонів: 1) професійні і 2) корпоративні, або групові. Значно частіше термін *жаргон* уживається в лінгвістичній літературі для позначення не професійного, а соціального відгалуження від загальнонародної мови. Групові, або корпоративні, жаргони звичайно виникають у групах людей, тісно між собою будь-чим зв'язаних (служба в армії, навчання в інституті або школі, заняття туризмом, карточна гра, пияцтво тощо). До корпоративного жаргону, на думку Е. Партріджа (1933), належав жаргон військовополонених. Проте, найскладніше вивчати професійні жаргони, які залишаються річчю в собі і в принципі є закритими для стороннього ока. Традиційно професійним жаргоном вважають розмовне мовлення будь-якого професійного

середовища, яке включає певну кількість емоційно забарвлених слів вузького вжитку, що відбивають професійну спеціалізацію носіїв мови. Практично всі соціально-професійні групи продукують жаргонні номінації. Ця лексика і фразеологія співіснує з професійною термінологією на правах своєрідних синонімів. Притому звичайно кожний термін отримує порівняно велику кількість образних, емоційно забарвлених синонімів. Наприклад, в авіації «реактивний літак» – *jet plane* як термін має емоційно-експресивні синоніми: доменна піч, паяльна лампа, жерстяна банка, вогнемет, труба, швидкісний пальник, шприц.

Особливе місце серед соціальних діалектів англійської мови посідає сленг. Сленг – історично сформована на базі англійських територіальних діалектів та в більшому або меншому ступені доступна всім носіям мови лінгвосоціальна норма, яка реалізується на рівні розмовної мови та відрізняється генетично і функціонально від жаргонів та професійних елементів мови. До другої половини ХХ ст. сленг застосовувався переважно на англослов'янському ґрунті. Особливою популярністю він користується в молоді. В англійській мові термін *slang* еволюціонував і змінювався протягом усього часу свого існування. Під це поняття нерідко підводять найрізноманітніші явища лексичного та стилістичного плану. Англійські лінгвісти самі визнають недолік цього терміна. Е. Партрідж (1933) звертає увагу на труднощі у визначенні поняття *slang*, що зумовлені відсутністю загальноприйнятої дефініції цього мовного явища. С. С. Фріес (1963) зазначає, що термін *сленг* має таку кількість значень і представлений такою різноманітністю слів, що дуже важко визначити, де сленг, а де ні. На розмитість значення та термінологічний збіг терміна *сленг* з іншими різновидами нелітературного лексику вказував ще І. Р. Гальперін (1956). І. Р. А. Спіерс (1991) вважає, що немає методу, за допомогою якого можна було б визначити, яке висловлювання є сленговим або розмовним, а яке ні. В. О. Хом'яков (1971) також наводить приклади різної трактовки терміна *сленг* в основних тлумачних словниках: “Chambers’s twentieth century

dictionary” (1965), “Webster’s New International Dictionary” (1959) та ін. Непослідовність у підході до сленгу, використанні терміна *сленг* залишається і нині.

Сленг виникає на противагу заяложеній, набридлій мові; на думку Г. Бредлі (1937), він зумовлений бажанням «оживити» мову і добитися тісного зв’язку із співрозмовником. Е. Партрідж (1999) указав ряд причин, за яких сленг сприймається як привабливий феномен і використовується. Серед них: намагання бути оригінальним, стислим, прагнення збагатити мову, схилити до себе співрозмовника, затаїти намір, отримати задоволення, пожартувати, бути у стані переляку та ін.

Дьюкейндж Англікус (1859), якому належить одне з перших визначень поняття *slang*, під цим мовним феноменом розуміє, по-перше, технічні вирази (описують фізичну статуру людей, їх основні традиції, узи єдності й братерства), студентські терміни, політичні прізвиська, спеціальні вирази, що торкаються ремесла або професії. По-друге, у більш загальному тлумаченні, сленгізми – це вирази, в яких використовуються приклади з комічної літератури, смішні висловлювання, що застосовуються жартома.

Тлумачення сленгу Дж. К. Хоттеном (1860) більш розширене і ґрунтовне: сленг універсальний і трапляється в мовах у всьому світі у всі часи; сленг створено циганами; це низька, вульгарна, зухвала усна мова, синонімічна з тарабарщиною, призначена для таємного спілкування, обману, зловживання, лихослів’я. Це мова вуличного гумору, безпутного, піднесеного і низького життя; самими сприятливими умовами для виникнення сленгу є натовп, заворушення. Будь якого випадкового приводу достатньо для виникнення і формування сленгових слів. Також Дж. К. Хоттен (1860) зазначає, що сленг – це скороминуча мова, яка весь час змінюється разом зі стилем і уподобаннями; він став популярним за останні 70 – 80 років, використовується людьми всякого звання – багатими і бідними, чесними і нечесними. Сленг завжди популярний, поширюється від бажання жити, розважатися, використовувати вуличний гумор і жарти, тимчасові

прізвиська. Характеристика сленгу, наведена Дж. К. Хоттенем, відображує трактування цього терміна в середині XIX ст.

На думку А. Барера і Ч. Г. Леланда (1967), у загальноприйнятому вираженні термін *сленг* міцно закріпився як загальне, або «колективне, сукупне», найменування за «вульгарними виразами», використання яких у мові освічених людей заборонено або є табу. Проте автори відкидають існуючу думку про те, що сленг – це «злочинський жаргон», не ідентифікують сленг з «циганською мовою», або «романі».

А. Барер і Ч. Г. Леланд (1967) вважають найбільш адекватним визначенням сленгу наступне: *сленг* – це «умовна мова з багатьма діалектами, які, як правило, незрозумілі стороннім»; при цьому відмічають, щонайменше один випадок, коли сленг утворюється для розуміння тільки сторонніми, – це сленг спілки бродяг і злодіїв. Сленг функціонує у всіх класах суспільства і сферах людської діяльності.

Аналізуючи тлумачення сленгу наприкінці XIX ст. треба визнати, що в англійському мовознавстві не було загальноприйнятої дефініції поняття *сленг*, яке враховувало б усі ознаки сленгізмів, що відрізняють їх як від літературної мови, так і від нелітературних його різновидів.

Дж. Б. Грінаф і Дж. Л. Кіттрідж (1929) образно описують сленг як мову-бродягу, яка блукає на околиці літературної мови і постійно намагається пробити собі дорогу в саме вишукане товариство. Отже, сфера дії сленгу не мова, а розмовна мова, ідіолект.

Вивчаючи трактовки сленгу, зібрані В. Берком (1939), можна окрім категоричних висловлювань противників і прибічників сленгу знайти і компромісний підхід: є «поганий» сленг, є, проте, і «гарний»; що і потрібно, в першу чергу, розрізнявати. Звичайно, у всіх цих висловлюваннях дуже багато суб'єктивного; грають роль особисті симпатії і антипатії, соціальні і вікові різниці, не говорячи вже і про так звану суспільну думку, котра, як відомо, також зазнає значних коливань в оцінках того або іншого мовного явища.

Доволі близький до кенту за своєю сутністю таємного коду так званий *римований сленг*. Д. Греттан (1935) відмічав, що римований сленг – це цікава форма кенту. Але хоч він базується на рими, часто буває неримований. Також він інтонаційно загадковий. Римований сленг має функцію конспіративної комунікації. Він веселий, грайливий і потішний; в основному зрозумілий непосвяченим.

Сутність *back slang* (зворотного сленгу), призначеного для приховування змісту сказаного, полягає в тому, що найбільш важливі за змістом слова, як правило, перекручуються.

У серединному сленгу (*centre slang* or *medial slang*) приховування форми (звучання найбільш важливих за значенням у комунікації слів) твориться не простим перевертанням, а «розсіканням» слів навпіл на голосному звуку або дифтонгу і поставленням другої частини перед першою, іноді з приєднанням звука *h* на початку нового утворення і деякими іншими перекрученнями в звучанні.

Наведемо декілька прикладів використання сленгу в англійській мові: *goon* – громило, головоріз; *bluff, billet, baggage* – дівчина; *character* – людина; *to bolt* – тікати; *fishy* – підозрілий; *scab* – штрейкбрехер; *ripping, topping, corking, swell* – гарний, чудовий; *soup* – «щільна хмарність», туман; *dove* – пацифіст; *disc jockey* – диктор, що веде музичну передачу.

***

1. Назвіть і охарактеризуйте англійські соціальні діалекти.
2. Ваша думка щодо характерних ознак кенту.
3. Хто з авторів глибоко дослідив арго?
4. Як розуміють жаргон учені?
5. Дайте порівняльну характеристику жаргону і сленгу.
6. Які групи жаргонів в англійському просторіччі виділяє В. О. Хом'яков?
7. Ваша думка з приводу трактовки терміна «сленг».

8. Наведіть приклади сленгу в англійській мові.

1.5. Загальний і спеціальний сленг

Серед термінів на позначення сленгу широко використовуються два поняття: *загальний сленг (general slang)* і *спеціальний сленг (special slang)*. Дж. К. Хоттен (1860) один з перших, хто виділяє сленг усіх шарів суспільства, а також сленг різних професій, занять і груп (парламентський, військовий, університетський, релігійний, юридичний, літературний, театральний, науковий, громадянський, крамарів, робочих, п'яниць, лайливий та ін.). Розвиваючи думку Дж. К. Хоттена, А. Барер і Ч. Г. Леланд (1967) відмітили, що загальний сленг з'явився наприкінці XVIII – початку XIX ст.; зазначили, що кожна професія або заняття мають свою «мову», яку не треба змішувати з відповідним «технічним вокабулярієм». У зв'язку з цим І. Р. Гальперін (1956) відмічає, що сленг почав диференціюватися в результаті включення різних професіоналізмів. В англійській і американській лексикографії з'явилися численні різновиди сленгу.

Е. Партрідж (1933) пише, що хоч налічується багато видів сленгу, наприклад, *cockney, publichouse, commercial, society, military*, існує також *Standard Slang*. У зв'язку з цим В. О. Хом'яков (1971) підкреслює, що Е. Партрідж проводить розділення сленгу, він виділяє *The Standard or Norm of Slang, Kinds of Slang other than Standard*, що відповідає приблизно поняттям загальний сленг і спеціальний сленг. Е. Партрідж (1933) розглядає 24 найбільш важливих видів сленгу.

Розгорнуті визначення вказаних термінів належать В. О. Хом'якову (1971). Загальний сленг – відносно стійка для певного періоду, широко поширена і загальнозрозуміла соціальна мовленнєва мікросистема в просторіччі, вельми неоднорідна за своїм генетичним складом і мірою наближення до фамільярно-розмовної мови, з яскраво вираженою емоційно-експресивною конотацією вокабулярія, що представляє часто насмішку над соціальними, етичними, мовними та іншими умовностями і

авторитетами. Спеціальний сленг – соціальна мовленнєва мікросистема в просторіччі, що містить у собі кент і деякі близькі до нього утворення (римований сленг та ін.), професійні і корпоративні (групові) жаргони і відмінна генетично і функціонально від загального сленгу.

Деякі автори не згодні з розділенням сленгу на загальний і спеціальний. М. М. Маковський (1982) вважає, що сленг ніколи не належав до вузької соціальної або професійної групи, він є загальним усім соціальним групам носіїв мови. О. Т. Ліпатов (2010) бачить спеціальний сленг як професійний жаргон, ось чому розділення сленгу навряд чи доцільне. С. В. Вахітов (2001) вважає, що сленг властивий певній соціальній групі. Таке поняття, як *загальний сленг*, не має свого визначення в класифікації автора.

Вищевикладені відмінні погляди авторів на загальний і спеціальний сленг свідчать про багатогранність і складність цього мовного феномену й недостатню вивченість проблеми. Зазначені питання потребують подальшого серйозного опрацювання.

***

1. Хто з авторів уперше диференціював сленг на загальний і спеціальний?

2. Охарактеризуйте загальний сленг.

3. Наведіть приклади спеціального сленгу.

4. Ваша думка щодо аргументів авторів, які не згодні з розділенням сленгу на загальний і спеціальний.

1.6. Структурні особливості англійського сленгу

Основний лексичний склад, а також фонетична і граматична будова англійського сленгу відзначаються значною життєздатністю: дуже багато лексем сучасного сленгу та ряд його граматичних і фонетичних рис існували задовго до виникнення літературного стандарту. Існуючи бік о бік з іншими

соціальними діалектами та з літературним стандартом і тісно взаємодіючи з ними, сленг завжди виступав і виступає як певна чітко розрізнявана мовна система: хоч, як і інші ланки мови він постійно розвивається, поповнюється новими словами й новими значеннями слів, основний кістяк його лексичного, граматичного й фонетичного складу, що підіймається до елементів англійських соціальних діалектів, залишається незмінним. Не втрачає сленг і своєї функціональної своєрідності: він ніколи не належав до вузьких соціальних груп, не використовувався з метою зробити незрозумілим мовлення (жаргон) мовців або як належність тих або інших професійних колективів. Основна особливість сленгу – спільність усім соціальним групам носіїв мови.

Норма співіснує в мові з широкою варіативністю. Сленгу характерна розгалужена мережа синонімів, причому, чим ширше синонімічний ряд того або іншого поняття в сленгу, тим менше можливості входження в цей ряд загальнолітературного слова, що виражає це поняття. Саме тому норма не є самодостатньою сутністю, а реально представлена у взаємодії з різного роду «периферійними» мовними шарами; роль «центрального» або «периферійного» елементу не закріплена назавжди за тими або іншими мовними реаліями й одні й ті ж мовні елементи в залежності від мінливих внутрішньомовних і екстралінгвістичних умов можуть поперемінно виступати то як нормовані, то як ненормовані. У цьому зв'язку можна вказати, наприклад, на той факт, що в сленгу відсутні або маловживані такі слова загальнолітературного варіанта, як *excellent, tall, rapid, quick, to believe, to understand* та ін.

У рівній мірі наступні англійські лексеми, що є приналежністю територіальних діалектів, не зустрічаються будь в якому іншому шарі англійської мови, подібно тому, як цілий ряд лексем або значень, типових для англійської літературної мови і сленгу, залишається долею тільки відповідних мовних рівнів: *brigh* «сутність, сила», *cork* «лишайник», *knawpins*

«додатковий заробіток, бариш», *scaurie* «пташеня чайки», *to mairdil* «стомлювати, виснажувати» та ін.

Тільки в американському сленгу знаходимо: *errus* «поганий», *hear* «автомобіль», *heat* «пістолет», *stodge* «їжа».

Не можна визнати правомірним твердження про те, що сленг представляє собою ізольований «прошарок», що займає «острівне» положення в макросистемі англійської мови. Сленг аж ніяк не є таким «шаром» мови, що відгороджений «китайською стіною» від так званої «стандартної мови». Існуючи в мові, сленг за необхідністю входить в її систему, «тканину», утворюючи більш або менш системні мікроструктури. Усний англійський національний стандарт немислимий без елементів сленгу в такій же мірі, в якій сленг не існує без елементів усного стандарту. У ряді випадків «периферійні» мовні шари можуть значно впливати на усний національний стандарт, у більшій або меншій мірі переплітаючись з ним. У цьому зв'язку цікаве наступне висловлювання Дж. Голсуорсі: «Цілком ймовірно, що більшість життєво важливих (*vital*) слів нашої мови колись належали сленгу, послідовно отримавши права громадянства попри протестам духовенства та інших шарів» (Galsworthy J. *On Expression*. Oxford, 1924. P. 7). І дійсно в англійський загальнонаціональний стандарт увійшли зі сленгу такі слова, як: *bluff*, *humbug*, *pluck* «хоробрість», *bet*, *bore*, *to bolt* «тікати» та ін.

З іншої сторони, сленг постійно контактує з жаргоном, професійною мовою та ін., що в свою чергу не може не позначитися і на літературному стандарті. Недаремно відомий американський лінгвіст М. Пеї відмічає: «Навряд чи правомірно нехтувати словами, які в наші дні можна почути тільки в нетрах або у вузьких межах тієї або іншої професії. Завтра ті ж самі слова можуть бути прийняті усіма людьми, які говорять на цій мові й потраплять до повсякденного словника У. Шекспіра двадцять першого віку» (Pei M. *The story of language*. 1949. P. 153).

На мову впливають вікові й професійні особливості мовлення людей, їх належність до того або іншого соціального середовища, а також відмінності, пов'язані з рівнем культури й освіти. Одна й та ж особа може володіти кількома нормами або варіантами вимови, що існують у мові, і використовувати їх у залежності від ситуації спілкування. У реальному житті так звані «вищі шари» суспільства зовсім не обов'язково і не завжди користуються тільки літературним стандартом, а «нижчі шари» – соціальним, міським або місцевим діалектом.

Сленгу характерний широкий діапазон комбінаторики різних (позитивних або негативних) умов організації мовних елементів і їх властивостей, можливостей їх поєднання або непоєднання, перетинання, розкладання, заміщення, накладання і перегрупування, а також порядку проходження мовних одиниць, їх ознак і зв'язків, включення в систему або виключення з неї. Саме комбінаторні процеси в сленгу нерідко обумовлюють найбільш «несподівані» значення й функції однієї й тієї ж словоформи, зокрема в наслідок розкладання однієї й тієї ж семантичної послідовності в межах кількох окремих лексем. Наприклад: американське сленгове слово *chance* «відстань»; *hump* «швидкість»; *commission* «здоров'я»; *caution* «гарний». У граматиці це, наприклад, використання ступенів порівняння від дієслів (*We are, and what's more, we can't be any arer*), минулого часу дієслів замість інфінітива (*used to was* замість *used to be*). Таким чином, у сленгу особливо яскраво проявляються різні потенції мови, що звичайно залишаються прихованими в літературному стандарті.

Саме в сфері сленгу найбільш виразно проявляється діалектика розвитку мови. У соціальних діалектах особливо інтенсивно взаємодіють і переплітаються такі категорії, як свобода і необхідність, безперервність і переривчатість, індивідуальні й соціальні характеристики мови. Велике значення для становлення й існування сленгу мають особливості індивідуальної мовотворчості мовця. Цікаво, що багато семантичних змін і переосмислень уперше виникають на ідіолектному (індивідуальному) рівні і

лише пізніше «перемикаються» в самі різні шари мови і особливо в соціальні діалекти або в усно-розмовну сферу. Теж саме можна сказати не тільки про значення, але й про багато нових лексем, що ведуть свій початок у мові з новоутворень на індивідуальному рівні.

Більшість сленгових слів і значень існували в мові задовго до появи сленгу і продовжують існувати в споріднених німецьких мовах і діалектах, де вони взагалі не мають соціального забарвлення. Порівняйте англійське сленгове слово *to botch* «робити абияк» і швабськонімецьке діалектне *botzelen* (так само); англійське сленгове слово *quod* «в'язниця» і швейцарськонімецьке діалектне *Gadem* «дім»; англійське сленгове слово *to spoor* «підглядати, цікавитися» і нідерландське літературне *snoeren* та ін.

Зовсім непоміченим нерідко залишається той факт, що багато сленгових слів набули свого специфічного значення завдяки еліпсису слів, зв'язаних з ними в словосполученні. Наприклад, значення сленгового слова *to create* «підняти галас, скандал» зобов'язане своїм походженням тому, що воно часто використовувалося в сполуках *to create a disturbance, fuss*.

В англійському жаргоні слово *fully* (від прикметника *full*) стало використовуватися в якості дієслова із значенням «віддати під суд»: *He expected to be either turned up or fully'd*. Виникнення цього нового розуміння у слова *fully* зв'язано з еліпсом у словосполученні *the prisoner was fully committed for trial*.

Словосполучення *to curry favel* кілька століть тому назад означало «чистити коня скребницею» (деякі англісти вважали його «вульгаризмом»), оскільки *favel* означало «гнідий кінь» (порівняйте старофранцузьке *étriller faveau*). У результаті контамінації з *favel* «лестоці» словосполучення набуло значення «підлещуватися». В англійському жаргоні XVI ст. це словосполучення означало «ледар» (буквально «той, хто обтирає ліжку»). У XIV – XV ст. у наслідок еліпсису дієслово *to curry*, що входить до словосполучення *to curry favor*, само стало означати «підлещуватися» (*peu curry kindes & her back clawep*. “Piers the Ploughman’s Crede”).

***

1. Назвіть структурні особливості англійського сленгу.
2. Охарактеризуйте взаємодію сленгу й стандартної мови.
3. У чому проявляється життєздатність сленгу?

1.7. Територіальні різновиди сленгу

Можна виділити наступні моделі співвідношення сленгових варіантів з літературним стандартом і сленгом Великої Британії.

Модель I. Даний територіальний різновид сленгу контактує переважно з певним ареальним варіантом (або варіантами) сленгу і не взаємодіє (або слабо взаємодіє) з іншими.

Намічається своєрідна ієрархія можливостей взаємної інтерференції окремих ареальних варіантів сленгу. Найбільший вплив (безпосередній або опосередкований) на решту територіальних варіантів сленгу на всіх рівнях справляє американський сленг. Сучасний англійський сленг засвоїв велику кількість американських сленгових слів і виразів (зокрема і таких, що існували в Англії кілька століть тому і в цей час збереглися тільки в американському сленгу; наприклад: *guu*, *dilly*, *scat* і багато ін.), а також широко використовує: 1) типовий для американського сленгу спосіб словотворення за допомогою специфічно американських суфіксів і 2) «вставне» словотворення, що з'явилося на ґрунті американського сленгу (порівняйте *lump* + *to munch* – *lunch*). Треба відмітити, що американські елементи в англійській мові (особливо вокабули американських територіальних діалектів, що потрапили до англійської мови через американський сленг) у більшості своїй нестабільні і, як правило, через деякий час виходять з використання, тоді як споконвічно англійські сленгові слова існують століттями. Зворотний вплив споконвічної англійської сленгової лексики на американську на цей час практично не спостерігається.

В австралійському варіанті сленгу, як указує С. Бейкер (Baker S. *The Australian language*. Sydney, 1936. P. 288), налічується більше п'ятисот американських запозичень, тобто біля 15% усього сленгового словника Австралії (наприклад: *brash, cinch, slick, scram* та ін.); за свідченням Е. Партріджа, 40% австралійської сленгової лексики – місцевого походження, 35% – запозичено з *Cockney* і 25% – американізм. При цьому австралійський сленг більш впливає на новозеландський, ніж, скажемо, на англоіндійський або американський, а останній більш впливає на канадський, ніж на австралійський тощо.

Інтерференція різних ареальних варіантів сленгу не порушує їх специфіки, являючись необхідним фактором збагачення кожного різновиду. При переміщенні елементів, притаманних одному ареальному варіанту сленгу (у силу соціальної, економічної або територіальної близькості, а також у зв'язку з більшою або меншою спільністю тих або інших різновидів сленгу) у другий територіальний варіант, вони можуть використовуватися з іншим семантичним наповненням; при цьому такі елементи або виходять з використання у вихідному територіальному варіанті, або продовжують існувати й розвиватися в ньому незалежно від виникнення ареальної паралелі. Так, *leary* в американському сленгу використовується в значеннях «зіпсований, підроблений (товар)»; «п'яний»; «пилний, тямущий»; «соромливий». В австралійському сленгу та ж лексема використовується в значенні «пихато й без смаку одягнутий»; «вульгарний; низький». В англійських діалектах *to leare* означає “to sneak about with a shy and silly expression, as if afraid to look one's neighbor in the face”.

Gaff у загальнолітературній англійській мові означає «багор». В американському сленгу, а звідси частково в австралійському й новозеландському, це слово має наступні значення (останні були характерні для англійського сленгу в метрополії кілька століть тому і в цей час зберігаються в територіальних діалектах Великої Британії): 1) «кімната, житло»; 2) «образ; похваляння; обман»; 3) «будь-що тяжке» (*to stand the*

gaff): *Burk will show you where you may buss a couple of prads, and fence them at Abingdon gaff* (Poulter J. Discoveries, 1753); *the drop coves maced the joskins at the gaff*. Порівняйте вислів одних і тих же понять у різних ареальних варіантах сленгу: «їжа»: американське *grub*, австралійське *tucker*, англоіндійське *scoff*; «боягуз»: австралійське *squib*, американське *funk*.

З іншої сторони, деякі лексичні елементи окремих територіальних різновидів сленгу виявляють відносну стабільність, являючись невід'ємною ознакою того чи іншого варіанта сленгу. Так, у жодному різновиді сленгу, окрім австралійського й частково новозеландського, ми не знаходимо таких слів, як *to bash* «робити», *cobber* «друг», *ziff* «борода» та ін. Ніде, окрім англо-індійського варіанта англійського сленгу, не зустрічаються слова *chit* «письмо», *to deck* «дивитися», *derzy* «крavecь», *teek* «точний». Тільки американськими (у межах США) є такі, наприклад, сленгові слова, як *sauce* «овочі», *to tote* «нести», *grift* «не чесно зароблені гроші», *gunk* «помада» та ін.

Модель II. Діалектні слова, не зареєстровані словниками ані в сленгу метрополії, ані в літературному стандарті Великої Британії, але до цього часу живі в англійських територіальних говорах, маніфестуються (іноді з певним семантичним зміщенням) лише в різних регіональних варіантах сленгу (у найбільш авторитетних англійських словниках такі слова або зовсім не наводяться, або надаються з пометами *U.S. slang*, *Austr slang*, *Canadian slang* і т. ін.).

Наведемо деякі приклади. Слово *bail* у двох значеннях 1) «ручка» (чайника, ліхтаря і т. ін.) і 2) «ухилитися від роботи; збуватися кого-небудь, утекти» (іноді у формі *bell*), засвідчене в Північній Америці ще в XVII ст. і до цього часу типове американському сленгу, широко поширене в північних графствах Англії (особливо в Йоркширі, Норфолку та ін.). Інший семантичний варіант того ж слова, а саме значення «зупиняти», також типовий сучасним англійським діалектам, специфічний для австралійського сленгу. Порівняйте в англійських діалектах: *When he wanted 'em to stop "bail up, dyer!" would come a deal quicker and more naturallike than "stand!"*.

Слово *cobber* (порівняйте в англійських діалектах: *to cob* «полюбити, відчути приязнь») у значенні «друг» маніфестується в австралійському сленгу, звідки воно потрапило до США, хоч в американському сленгу використання цього слова вельми обмежене.

Слова регіональних варіантів сленгу іноді «повертаються» до сленгу метрополії, хоч у цих випадках слова вказаного типу звичайно або є вельми нестабільними елементами лексики, або маловживаними лексемами, що, як правило, замінюються в живому мовленні відповідними синонімами англійського сленгу (порівняйте, наприклад, *cobber*, уперше зареєстроване в англійському сленгу в 1900 р., або *ugg*, зареєстроване в Англії в 1931 р.). Коло подібних слів тим більш не потрапляє до англійського літературного стандарту, який з трудом піддається зовнішнім впливам.

Різні ареальні стандарти виявляють неоднакові можливості вбирання й засвоєння ареально диференційованих сленгових елементів. У діахронічному плані тут важливо відмітити передусім наступну обставину. У формуванні американського усного літературного стандарту значну роль грали не тільки елементи англійської літературної норми XVII ст., але й лексичні елементи англійського сленгу і діалектного мовлення тієї епохи (як відомо, перші американські поселенці були із самих різних графств Англії). Багато специфічно американських слів, що увійшли до американського стандарту в ранній період його формування, ніколи не були літературними в англійській мові і фіксуються в перших сленгових словниках, з'явившихся у Великій Британії (Ф. Гроуз, А. Барер і Ч. Г. Леланд, Дж. К. Хоттен та ін.). Такі, наприклад, *chop* «чудовий», *to flunk* «провалитися під час іспиту», *shoat* «свиня», *to wangle* «добитися» та багато ін.

У США до цього часу залишаються живими й продуктивними слова «класичного» англійського сленгу, які вийшли з використання кілька століть тому назад (наприклад, *dimber*, *shoat* та ін.), а також сленгізми, що використовувалися ще У. Шекспіром та його сучасниками.

Американський сленг займає особливе положення серед інших ареальних варіантів сленгу. Одною з характерних його рис є постійне конвертування, «перемикання» лексем з американських територіальних діалектів до сленгу. Генетично американські діалекти, на відміну від англійських, потенційно містять усі передумови для пересування тих або інших своїх компонентів на рівень сленгу: подібно «класичному» сленгу, вони представляють собою готовий конгломерат лексичних елементів різних англійських територіальних діалектів. Саме цим, мабуть, можна пояснити той факт, що окремі елементи американських діалектів, до певного часу утримувані в територіальних межах, легко конвертуються до сленгу. У зв'язку з цим лад американського сленгу набагато рухливий, ніж англійського, де в цей час таке конвертування практично не спостерігається. Приклади на конвертування слів з американських діалектів до сленгу: слово *to glom*, за Г. Уентвортом, до 1907 р. існувало лише в американських діалектах, а потім перейшло до сленгу; американським діалектам належали й такі поширені слова американського сленгу, як *to tote* (конвертування в сленг зареєстровано в перші століття англійської колонізації Америки), *to bail* (конвертування зареєстровано в 1622 р.) тощо.

Незважаючи на певну спільність, ареальні варіанти сленгу в своїй сукупності не утворюють єдиної системи; зміни на тому або іншому рівні будь-якого регіонального різновиду сленгу, як правило, не відображуються на решті місцевих варіантів і на відповідному мовному стандарті. Постійне міжрегіональне контактування і взаємна інтерференція мовних елементів сленгу – під впливом місцевих діалектів англійської мови в США, Канаді й Австралії, а також у наслідок змішування з мовами іншого ладу (наприклад, з індійськими в Індії, з різними європейськими мовами в США) – звичайно тягнуть за собою ареально різний (кількісно й якісно) розподіл закономірностей сленгу.

Загальноанглійський мовний стандарт не співпадає повністю з іншими регіонально обмеженими мовними стандартами (американським,

австралійським та ін.). Елементи, які є нормою в стандартній англійській мові США, можуть бути сленгом для англійців; навпаки, англійські сленгові елементи можуть бути невід'ємною частиною мовного стандарту США, Австралії, Канади та ін. У наслідок зазначеного також і співвідношення того або іншого ареального варіанта сленгу з місцевою мовною нормою не є однорідним і однаковим за всією англійською мовною цариною: той або інший територіально обмежений стандарт у силу різних причин мовного, етнічного й історичного характеру може володіти більшою або меншою мірою проникності для місцевого або периферійного варіанта сленгу. З іншої сторони, різні регіональні різновиди сленгу можуть виявляти неоднакові можливості взаємного контактування й проникнення до літературної мови (селективність), і окрім того, неоднакову стабільність своїх конститутивних елементів.

***

1. Які ви знаєте моделі співвідношення сленгових варіантів з літературним стандартом і сленгом Великої Британії?

2. Аргументуйте вплив американського сленгу на інші територіальні варіанти сленгу.

3. Наведіть приклади американського сленгу в сленговому словнику Австралії.

Висновки та узагальнення до першого розділу

Аналіз лінгвоісторіографічної літератури показує, що науковцями різних країн XIX – початку XXI ст. проводилася й проводиться значна робота з дослідження англійських соціальних діалектів; створені фундаментальні теоретичні й лексикографічні праці. Лінгвістичною наукою накопичено значний теоретичний та емпіричний матеріал щодо кенту, арго, жаргону, сленгу в англомовному мовознавстві.

Для дослідження кенту, арго, жаргону, сленгу та їх складників велике значення має питання термінології. Це також стосується терміна *соціальний діалект (соціолект)*, етимології, демаркації термінів *кент, арго, жаргон і сленг*; утворення дефініцій, з'ясування часу появи і особливостей застосування в лінгвістиці зазначених термінів тощо.

Науковцями проведена значна робота з дослідження характерних рис, якостей, ознак, що притаманні соціальним діалектам XVI – початку XX ст. Особливо виділяються такі: стародавність і спадкоємність, наявність загального і спеціального сленгу, групова приналежність; мінливість, рухливість, але водночас існування соціальних діалектів, що тривалий час не зникають і не змінюються; образність і багатство експресії, гумор і жарт; наявність структурних особливостей, територіальних різновидів тощо.

Незважаючи на велику кількість досліджень з питань соціальних діалектів, до цього часу має місце термінологічна відмінність основних термінів і понять, що «обслуговують» субстандартну лексику. Без розуміння проблематики відповідної термінології не можливе глибоке дослідження соціальних діалектів у лінгвістичноісторіографічному аспекті. Залишається багато білих плям, нерозв'язаних питань, протиріч у трактуванні англійських соціальних діалектів XVI – початку XX ст. Недостатньо теоретичних досліджень лінгвістичноісторіографічного характеру, бракує фундаментальних теоретичних праць з комплексного дослідження соціальних діалектів. Наявні праці не дають достатньо чіткої характеристики змін, що трапилися в кенті, арго, жаргоні, сленгу, особливо в XIX – на початку XX ст., висвітлюють лише окремі аспекти цих лінгвістичних явищ. Проблематика англійських соціальних діалектів ще досить багата на нові, маловідомі, або ж безпідставно забуті імена і факти.

Вивчення розділу «Загальна характеристика англійських соціальних діалектів» дасть студентам змогу: 1) глибоко оволодіти знаннями щодо загальної характеристики англійських соціальних діалектів, зокрема питаннями наукової спадщини, етимології, термінології, характеристики,

основними поняттями та визначеннями, структурними особливостями, територіальними різновидами тощо; 2) побачити глибину, витонченість, життєздатність кенту, арго, жаргону, сленгу, необхідність їх існування в англійській лінгвістиці; 3) засвоїти, досягти розуміння найбільш поширених сленгових слів та виразів.

Тестові завдання до першого розділу

1. Перший, хто значно просунувся вперед у трактуванні сленгу й суміжних форм по відношенню до Ф. Гроуза, це
  - а) Дж. Е. Лайтер;
  - б) Е. Партрідж;
  - в) Дж. К. Хоттен;
  - г) С. Б. Флекснер.
2. Найбільш ранній науковий зіставний аналіз сленгу дав
  - а) Г. Л. Менкен;
  - б) А. Барер;
  - в) О. Д. Швейцер;
  - г) Г. Бауман.
3. Автор книги “Slang to-day and yesterday” – це
  - а) Ф. Гроуз;
  - б) О. Єсперсен;
  - в) Е. Партрідж;
  - г) Дж. К. Хоттен.
4. Соціально-мовленнєве утворення під назвою “Canting language” у спілкуванні вживають
  - а) добропорядні люди;
  - б) музиканти;
  - в) військові;
  - г) декласовані елементи.
5. Термін *арго* є походження

- а) російського;
- б) італійського;
- в) французького;
- г) англійського.

6. Слово *жаргон* є походження

- а) французького;
- б) українського;
- в) італійського;
- г) німецького.

7. Сленг є термін

- а) індійський;
- б) англійський;
- в) іспанський;
- г) австрійський.

8. Діалект – це

- а) різновид (варіант) даної мови;
- б) зразкова, нормалізована мова;
- в) спільний інвентар мовних одиниць;
- г) мовний стандарт.

9. Соціальний діалект – це мова

- а) окремих індивідів;
- б) малого колективу;
- в) певних соціальних груп;
- г) неосвічених людей.

10. Такі підсистеми мови, як сленг, колоквіалізми, кент, вульгарізми, в нестандартній лексиці виділяє

- а) О. Д. Швейцер;
- б) М. М. Маковський;
- в) В. О. Хом'яков;
- г) Е. Партрідж.

11. У лінгвістиці ХХ – ХХІ ст. для позначення субстандартної лексики існують три основні терміни:

- а) кент, сленг, жаргон;
- б) професійний жаргон, корпоративний жаргон, сленг;
- в) професійна мова, арго, сленг;
- г) арго, жаргон, сленг.

12. Одну з перших характеристик кенту дав

- а) Ф. Гроуз;
- б) А. Барер;
- в) Дж. К. Хоттен;
- г) Дж. Гамперц.

13. Дж. Гамперц ділив арго на таку кількість типів:

- а) п'ять;
- б) чотири;
- в) шість;
- г) три.

14. О. Єсперсен трактував жаргон як

- а) професійний жаргон (говір);
- б) загальний термін для соціолектів арготичного і сленгового типу;
- в) переважно мову декласованих елементів;
- г) «класичний діалект».

15. В англійському просторіччі виділяє жаргони: 1. професійні,
2. корпоративні (групові)

- а) Дж. К. Хоттен;
- б) Ф. Гроуз;
- в) В. О. Хом'яков;
- г) Г. Бауман.

16. Сленг користується особливою популярністю у

- а) військових;
- б) інтелігенції;

в) декласованих;

г) молоді.

17. Один з перших розділив сленг на загальний і спеціальний

а) В. О. Хом'яков;

б) Ч. Г. Леланд;

в) Е. Партрідж;

г) Дж. К. Хоттен.

18. Сленгові слова *erris* «поганий», *hear* «автомобіль», *heat* «пістолет», *stodge* «їжа» знаходимо тільки у сленгу

а) англійському;

б) американському;

в) новозеландському;

г) австралійському.

19. Найбільший вплив на решту територіальних варіантів англійського сленгу справляє сленг

а) австралійський;

б) новозеландський;

в) англійський;

г) американський.

Список рекомендованої літератури до першого розділу

(Примітка: У списку рекомендованої літератури до першого розділу джерела пронумеровані відповідно до алфавіту. Цифра поряд у дужках означає порядковий номер джерела в загальному бібліографічному списку.)

1. (3). Балабін В. В. Сучасний американський військовий сленг як проблема перекладу. Київ : Логос, 2002. 315 с.

2. (4). Бондалетов В. Д. Социальная лингвистика : учебное пособие. Москва : Просвещение, 1987. 160 с.

3. (5). Вахитов С. В. Лекция о русском сленге. Уфа : Изд-во Башкирского гос. пед. ун-та, 2001. 48 с.

4. (6). Гальперин И. Р. О термине слэнг. *Вопросы языкознания*. Москва : Изд-во АН СССР, 1956. № 6. С. 107–114.

5. (9). Гамперц Д. Типы языковых обществ. *Новое в лингвистике. Социолингвистика*. Москва : Прогресс, 1975. Вып. 7. С. 182–198.

6. (13). Грачев М. А. Интервенция криминального языка. *Наука и жизнь*. Москва, 2009. № 4. С. 128–132.

7. (15). Истомин В. С. Норма и социальная вариативность в языке. *Лингвокультурологическая парадигма в современных исследованиях* : сборник научных статей. Гродно, 2011. С. 191–197.

8. (16). Йордан Й. Романское языкознание. Москва : Прогресс, 1971. 620 с.
9. (18). Липатов А. Т. Сленг как проблема социолектики : монография. Москва : Элпис, 2010. 318 с.
10. (19). Макдэвид Р. И. Диалектные и социальные различия в городском обществе. *Новое в лингвистике: Социолингвистика*. Москва : Прогресс, 1975. Вып. 7. С. 363–381.
11. (20). Маковский М. М. Английские социальные диалекты (онтология, структура, этимология) : учебное пособие. Москва : Высшая школа, 1982. 135 с.
12. (21). Миллер А. А. Стилистически сниженная лексика и ее отражение в двуязычных словарях : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.20 «Сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание». АлмаАта, 1972. 38 с.
13. (22). Михельсон А. Д. 30000 иностранных слов, вошедших в употребление в русский язык, с объяснением их корней. Москва : Собственное издание автора, 1870. 771 с.
14. (28). Рябичкина Г. В. Проблемы субстандартной лексикографии английского и русского языков: теоретический и прикладной аспекты : дис. ... доктора филол. наук : 10.02.20. Пятигорск, 2009. 503 с.
15. (29). Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
16. (30). Словарь социолингвистических терминов / отв. ред. В. Ю. Михальченко. Москва : ИЯ РАН, РАЛН, 2006. 312 с.
17. (31). Ставицька Л. О. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови. Київ : Критика, 2005. 464 с.
18. (32). Степанов Ю. С. Основы общего языкознания : учебное пособие. Москва : Просвещение, 1975. 271 с.
19. (33). Судзиловский Г. А. Сленг – что это такое? Английская просторечная военная лексика. Москва : Воениздат, 1973. 182 с.

20. (34). Тиханов П. Черниговские старцы (Псалки и криптоглоссон). *Труды Черниговской губернской архивной комиссии*. Чернигов, 1899–1900. Вып. 2. С. 65–158.

21. (35). Ускова А. И. Статус арго в английском языке и художественной речи : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04. Воронеж, 2014. 174 с.

22. (36). Фасмер М. Этимологический словарь русского языка : в 4 т. Москва : Прогресс, 1967. Т. 2. 671 с.

23. (37). Хомяков В. А. Введение в изучение слэнга – основного компонента английского просторечия. Вологда : Вологодский гос-й пед-й ин-т, 1971. 104 с.

24. (38). Хомяков В. А. Нестандартная лексика в структуре английского языка национального периода : автореф. дис. на соискание учен. степени доктора филол. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки». Ленинград, 1980. 39 с.

25. (39). Швейцер А. Д. Современная социолингвистика (Теория, проблемы, методы). Москва : Наука, 1976. 176 с.

26. (40). Швейцер А. Д. Социальная дифференциация английского языка в США. Москва : Наука, 1983. 216 с.

27. (44). Barrère A., Leland C. G. A Dictionary of slang, jargon, and cant, embracing English, American, and Anglo-Indian slang, Pidgin English, tinkers' jargon and other irregular phraseology. With a new Introduction by Eric Partridge : in 2 vol. The Ballantyne Press. MDCCLXXXIX. Republished by Gale Research Company. Detroit : Gale Research Co., Book Tower, 1967. Vol. 1. P. v–xi, xiii–xxiii.

28. (48). Bee J. Sportsman's Slang: A New Dictionary of Terms. London : W. Lewis, 1825. XVI, 202 p.

29. (50). Burke W. J. The Literature of Slang. New York : New York Public Library, 1939. vii, 180 p.

30. (51). Coleman J. *The Life of Slang*. Oxford : Oxford University Press, 2012. 354 p.
31. (53). Dauzat A. *Dictionnaire étymologique de la langue française*. Paris : Librairie Larousse, 1938, 1949, 1954. XXXVIII, 762 p.
32. (54). Djurin V. Interesne govornice slang, žargon, argo. *Slavistična revija*. Ljubljana, 1974. № 1. P. 66.
33. (55). Ducange, Anglicus. *The Vulgar Tongue: A Glossary of Slang, Cant, and Flash Words and Phrases, Used in London, from 1839 to 1859...* Second edition, Improved and much Enlarged. London : Bernard Quaritch, 1859. 80 p.
34. (63). Fries C. C. Usage Labels and Dialekt Distribution. *Harbrace Guide to Dictionaries*. New York; Burlingame, 1963. P. 148.
35. (65). Grattan J. H. On Slang, Cant and Jargon. *Transactions of the Yorkshire Dialekt Society*. 1935. Vol. 5, № 36. P. 9–22.
36. (67). Greenough J. B., Kittredge G. L. *Words and their ways in English speech*. New York : The Macmillan Company, 1901. 456 p.
37. (68). Greenough J. B., Kittredge G. L. *Words and their ways in English speech*. New York : The Macmillan Company, 1929. 431 p.
38. (69). Grose F. *A Classical Dictionary of the Vulgar Tongue*. London : Printed for S. Hooper, 1785. v, 182 p.
39. (70). Grosse R., Neubert A. Thesen sur marxistischen Soziolinguistik. *Lingvistische Arbeitsberichte*. Leipzig, 1970. S. 3–15.
40. (73). Hotten J. C. *A dictionary of modern slang, cant and vulgar words, used at the present day in the streets of London*. London : John Camden Hotten, Piccadilly, 1860. xvi, 300 p.
41. (74). Jespersen O. *Mankind, Nation and Individual from a Linguistic Point of View*. Oslo : H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard), 1925. 221 p.
42. (79). Mencken H. L. *The American Language*. New York : Alfred A. Knopf, 1960. 655 p.

43. (80). Partridge E. Slang today and yesterday, with a short historical sketch; and vocabularies of English, American, and Australian slang. London : Routledge, 1933. ix, 476 p.

44. (81). Partridge E. Usage and Abusage: A Guide to Good English. London : Penguin Books, 1999. 401 p.

45. (82). Pokorny J. Indogermanisches etymologisches Wörterbuch. Bern : Francke, 1959. 864 s.

46. (84). Skeat W. W. A Concise Etymological Dictionary of the English Language. Oxford : Clarendon Press, 1958. 663 p.

47. (85). Spears R. A. Slang and euphemism. New York : Jonathan David Publishers, Inc. Middle Village, 1981. xxviii, 448 p.

48. (86). Spears R. A. NTC's Dictionary of American Slang and Colloquial Expressions. Москва : Рус. яз., 1991. xv, 528 p.

49. (90). Wentworth H., Flexner S. B. Dictionary of American Slang. New York : Thomas Y. Crowell Publishers, 1975. XVIII, 766 p.

2. 3 ІСТОРИЇ РОЗВИТКУ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ СОЦІАЛЬНИХ ДІАЛЕКТІВ

Спираючись на матеріал розділу, дані наукової літератури, студент має змогу розширити свої знання з курсів «Вступ до мовознавства», «Загальне мовознавство», англійської мови взагалі та історії зародження, розвитку, різновидів, особливостей, дослідження англійських соціальних діалектів XIV – початку XX ст.; ознайомитися з конкретними прикладами кенту, арго, жаргону, сленгу; осягнути значення, практичну необхідність розуміння та володіння англійськими соціальними діалектами, розширити свій мовний кругозір.

Розділ складається з шести параграфів: 2.1. Зародження та різновиди англійських соціальних діалектів (XIV – XV ст.); 2.2. Різновиди англійських соціальних діалектів (XVI ст.); 2.3. Різновиди англійських соціальних діалектів (XVII ст.); 2.4. Різновиди англійських соціальних діалектів (XVIII ст.); 2.5. Різновиди англійських соціальних діалектів (перша половина XIX ст.); 2.6. Різновиди англійських соціальних діалектів (друга половина XIX – початок XX ст.).

2.1. Зародження та різновиди англійських соціальних діалектів (XIV – XV ст.)

К. Ібле (1996) вважає, що сленг, мабуть, існує так само давно, як і сама мова, бо він є частиною будь-якої мови, що використовується для повсякденного спілкування в групі людей, достатньо великій і різноманітній. Дж. К. Хоттен (1860) відмічає, що сленг так само старий, як і сама мова, як об'єднання людей у містах. Сленг – результат скупчення людей, їх спілкування. На думку Е. Партріджа (1933), історія європейського сленгу починається в XIII ст., коли з'являється слово *Rotwalsch*, тепер *Rotwelsch*, назва сленгу бродяг. Саме бродяжництво і масове зубожіння населення в Європі в XIII – XVI ст. було причиною появи і великої кількості носіїв таємних мов.

А. Барер і Ч. Г. Леланд (1967) відмічають, що різновид соціолекту, який називають сленгом, існував століття, як в Англії, так і у Франції. О. Т. Ліпатов (2003) стверджує, що сленг в Англії існував уже в XIV ст., але саме це мовне явище було відоме під іншими найменуваннями, і частіше всього як кент. Первісно сленг використовувався в середовищі злочинного світу, проте на кінець XVIII ст. поширився за його межами. Англосакси під час освоєння Америки й Австралії при спілкуванні з місцевим населенням уживали сленг замість класичної англійської мови.

Е. Партрідж (1933) наводить конкретні приклади існування англійських соціальних діалектів у минулі століття. Наприклад, з XV ст. відомий сленг і жаргон видавців книг.

Кілька століть налічує історія англійського спортивного сленгу. За Т. Торном (2007), лексема *pag* (голландське *pegge* конячка) «кінь» зафіксована в сленгу любителів перегонів у 1400 році. У цей час англійський спортивний сленг особливо був популярним серед студентів і аристократів.

На жаль, у науковій літературі існування англійських соціальних діалектів до XVI ст. висвітлено недостатньо.

***

1. Назвіть імовірний час появи європейського й англійського сленгу.
2. Які шари суспільства були першими користувачами сленгу?

2.2. Різновиди англійських соціальних діалектів (XVI ст.)

А. Барер і Ч. Г. Леланд (1967) вважають, що складно виявити час і джерела походження кенту. Але особливо значний інтерес до кенту виник у Лондоні в XVI ст. Його вживали як нижчі, так і вищі верстви населення. У першу чергу, відмічає Е. Партрідж (1933), це мова представників декласованих верств населення: злочинців, злодіїв, циган, бродяг, бідних, жебраків, хуліганів, проституток і їх однодумців, а також, наприклад, акторів. Найбільш характерно кент відображений у піснях. Про широке використання британського кенту в XVI – XVII ст. свідчить наявність у ті часи лексикографічних довідників, в яких зареєстрований кент або злодійське арго і містяться перші спроби його лексикографічного осмислення. Дж. Коулман (2012) наводить приклади кентізмів цього періоду: make (hat) «капелюх», patrico (priest) «священик», Salmon (mass) «меса, обідня».

Ф. Гроуз (1785) відмічає, хоч і дуже фрагментарно, початок словникової реєстрації в другій половині XVI ст. серед соціальних діалектів англійських професійно-корпоративних жаргонів.

У словникових списках в Англії сленг фіксується, починаючи з XVI ст. Самі ранні вказані списки відображують сленг злодіїв. Праці Р. Копланда (1517), Дж. Авделі (1561), Т. Хармана (1567), Р. Гріна (1579) сприяли тому, що слова, які раніше належали кенту, стали модними сленговими словами і широко використовувалися в суспільстві.

Т. Харман (1567) у своїй праці перелічує осіб, які використовували сленг: бідні, які вдають із себе поранених солдат; дівчинки-сироти, які

навчаються крадіжкам; бідні, які вдають із себе розумово відсталих; жебраки, бродяги, проститутки, злодії, розбійники, моряки, п'яниці та багато інших. Окрім групового сленгу, як видно із словника Т. Хармана (1567), у зазначений період був поширений і загальний сленг: *nab*, later *nob*, the head; *duds*, clothes; *boose*, drink (noun and verb); *stow you!* later *stow it!*, hold your peace; *make*, a halfpenny та ін.

На початку XVI ст. в англійському суспільстві широко поширені сленгові фрази, засновані на церковних і подібних їм термінах. Приклади вказаних фраз записані У. Тиндейлом у 1528 р.: “When a thing speedeth not well, we borrow speech, and say: The bishop hath blessed it... If the porridge be burned too, the meat over roasted, we say, the bishop hath put his foot into the pot, or the bishop hath played the cook, because the bishops burn whom they lust [*list*]... He is a pontifical fellow, that is, proud and stately. He is popish, that is, superstitious and faithless”.

Г. Буше в “*Les Serees*” (1584) звертає увагу на вживання лікарями у Франції медичного сленгу. У кінці XVI ст. в Англії відмічається наявність спортивного сленгу. У збірнику “*The Clicking of Cuthbert*” (збірник історій про гольф і вболівальників) описується гра в гольф в Единбурзі в 1593 році. На кінець XVI ст. в Англії широке розповсюдження набуває сленг *sockney*. Е. Партрідж (1933) відмічає, що у солдат завжди була своя окрема мова. Солдатський сленг існував уже на кінець XVI – початок XVII ст. Так У. Шекспір і Б. Джонсон згадують про солдатський сленг 1590 – 1610 років.

У прозі англійських драматургів XVI ст. зустрічається багато яскравих прикладів сленгу. Велику кількість таких прикладів знаходимо в творчості У. Шекспіра (1564–1616) і сучасних йому драматургів, особливо Б. Джонсона (1572–1637), Т. Міддлтона і Т. Деккера. Е. Партрідж (1933) наводить кілька сленгових слів з комедій Б. Джонсона: *bob*, a jest or a taunt; *buck*, wash; *citywives*, women of fashion; *coffin*, the raised crust of a pie; *provant*, soldiers' allowance; *shotsharks*, tavernwaiters; *trig*, a dandy.

Завдяки твору Т. Наше (1592), творчості У. Шекспіра та інших драматургів ми бачимо, що вже на кінець XVI – початок XVII ст. англійський сленг отримує широке розповсюдження, він живий і енергійний. У вказаний період основними носіями сленгу є декласовані елементи.

***

- 1. Назвіть основних носіїв кенту в XVI ст.*
- 2. Які жаргони були словарно зареєстровані в другій половині XVI ст.?*
- 3. Ваша думка щодо розвитку англійського сленгу в XVI ст.*
- 4. Назвіть основних носіїв англійського сленгу в XVI ст.*
- 5. Які письменники своєю творчістю сприяли розвитку англійського сленгу XVI ст.?*

2.3. Різновиди англійських соціальних діалектів (XVII ст.)

У XVII ст. в Англії в спілкуванні широко використовувався стародавній кент, що зберігався без помітних змін до часів Карла II (1660–1685), коли в ужиток увійшла велика кількість слів і висловів «загального сленгу», ніяк не зв'язаного з «жаргоном небезпечних класів»; наприклад: слова *bite*, *masaroni*, *quiz*, що належали вже сленгу, а не кенту.

У США, як і в Британії, кент набув значної популярності. Як уважає Дж. Коулман (2012), більшість термінів кенту вийшли з мови британських злочинців, починаючи з XVII ст. Це пов'язано з активною міграцією європейців до США.

У кінці XVII ст. в Англії в спілкуванні з'являється багато жаргонних термінів. Нарощується реєстрація жаргону в словниках. Наприклад, у словнику кенту В. Е. “*Canting Crew*” (1699) зареєстрований військово-морський жаргон.

Громадянська війна в Англії (1640 – 1642), наступні суспільно політичні події в країні сприяли популяризації і поширенню загального, а також спеціального сленгу: парламентського, світського товариства,

студентського та ін. О. Кромвеля, наприклад, дотепники називали “*Old Noll*”. При дворі Карла II пустотливі дами і веселі лорди в спілкуванні використовували багато сленгу. У ті дні судових приставів називали “*Philistines*” або “*Moabites*”. Денді й «дотепники» стали формувати свій незвичний діалект, в який включали спеціально вигадані латинські слова, а також запозичення з голландської, італійської і французької мов. У той же час з глибин стародавнього кенту «з’являлися на поверхні» й залишалися в сленговому вжитку деякі кентізми й терміни з романі. Період в історії формування сленгу з кінця XVII – першої половини XVIII ст. лексикографи називають «середньосленговою епохою», яка характеризується тим, що в сленгу з’явилися й почали широко вживатися численні колоквиальні терміни, що не зв’язані безпосередньо із злочинністю і не є вульгарними. Ці колоквиальні сленгізми відрізнялися від брутального, обценного і вульгарного старого низького сленгу своєю новизною, легковажністю і фривольністю. Сленг стає веселим, пустотливим і, у той же час, сатиричним, гострим. Усе частіше сленг використовується в поезії (багато жаргонних термінів, сленгу зустрічається у віршах Джона Тейлора (1630)), художніх, драматичних творах. Проте, як і раніше, сленг активно вживають у спілкуванні декласовані елементи, зокрема злодії, ув’язнені тюрем та ін. За свідченням А. Барера і Ч. Г. Леланда (1967) перетворення кенту в сленг відбувалося поступово в XVII – XVIII ст.

У XVII ст. британський сленг зареєстровано в ряді глосаріїв. Зокрема сленг юридичний, видавців книг зареєстровано в словнику кенту В. Е. “*Canting Crew*” (1698). Ф. Гроуз (1785) у своєму словнику наводить терміни сленгу друкарів *monks* і *friars*. Указані терміни походять з “*Joseph Moxon’s Mechanick Exercises*” (1683) і розуміють відповідно темні й світлі плями на друкованій сторінці.

У кінці XVII ст. сленг продовжує активно розвиватися, що підтверджують, наприклад, сленгові терміни і вислови з комедії В. Конгріва “*The Way of the World*” (1700): *iveted*, *married*, *with which compare the modern*

spliced and tied up, the Scottish *buckled*, and the Australian *hitched* or, more generally, *hitched up*; *bum-bailiff* (Shakespeare had *bumbailly*); *fobbed*; *slap* (into a hackney coach); *let 'em trundle*, go away, where the twentieth century says *push off*; *tatterdemalion* in a sense slightly different from that in its earlier users, Dekker and valorous John *Smith*; *swimmingly*; *smoke*, to make fun of; *a washy rogue*, where *washy* means worthless — D'Urfey employed precisely the same phrase some years later.

***

1. Дайте характеристику кенту XVII ст. у США.
2. Який жаргон зареєстровано в словнику кенту В. Е. “*Canting Crew*”?
3. Коли в Англії у використання потрапила велика кількість слів і виразів «загального сленгу»?
4. Назвіть часові межі «середньосленгової епохи».
5. Охарактеризуйте сленг кінця XVII – першої половини XVIII ст.

2.4. Різновиди англійських соціальних діалектів (XVIII ст.)

Незважаючи на все більш зростаючу популярність сленгу в мові британців, кент у XVIII ст. також продовжує розвиватися, що підтверджується виданням у цей період нових словників і глосаріїв кенту. Яскравим свідомством використання й популярності кенту є праця Ф. Гроуза “*A Classical Dictionary of the Vulgar Tongue*” (1785). Варто уваги, що в XVIII ст. кент використовують не тільки декласовані елементи, але й інші категорії, зокрема, наприклад, актори. У вказаний період до акторів ставилися презирливо в суспільстві, що спонукало їх утворювати й використовувати кент з метою самозахисту. У цілому ж, у середині XVIII ст., кент починає все більш поступатися сленгу.

В Англії в останні два десятиліття XVIII ст. з'являються нові професійні й корпоративні жаргони, які фіксуються в словниках англійського просторіччя, зокрема в словнику Ф. Гроуза (1785). Ф. Гроуз та інші автори

нетрадиційних словників у кінці XVIII ст. фіксують (у наших термінах) військовий, морський і кримінальний жаргон, жаргони різних професій, занять, соціальних груп і декласованих елементів.

XVIII ст. примітне подальшим розвитком англійського сленгу. З початку XVIII ст. використання сленгу зафіксоване в Австралії. По суті це була мова злочинців. Дж. Х. Во (1819) припускає, що в перші роки перебування в Австралії засуджені, які народилися в Британії, продовжували в спілкуванні використовувати кент, який вони знали ще до прибуття в Австралію. Пізніше перші сленгові слова і фрази були створені з *pidgin English* або *aboriginal languages*, наприклад: *walkabout* «мандрівка пішки в кушах»; *currawong* «тип птаха»; деякі існуючі слова були змінені, наприклад: *gun* «пасти (худобу, вівців і т. ін.)»; *sterling* «людина, яка народилася в Британії»; *currency* «білий австралієць за народженням».

На початку XVIII ст. в Англії дослідниками зареєстрований сленг священнослужителів. Дж. Свіфт (1711–1712) засуджує молодих священнослужителів, які в своїх проповідях уживають неетичну, жартівливу лексику, розраховану на сприймання натовпом. Е. Партрідж (1933) уважає цю лексику сленгом.

Упродовж XVIII ст. сленг поширюється в англійському суспільстві, що підтверджується численними творами драматургів, письменників, поетів, які до вуст своїх персонажів уклали багато яскравого й неповторного сленгу, у більшості загального. У середині XVIII ст. Н. Філдинг, відомий англійський письменник, видав дві книги, в яких сленг помітно проявляється: “*The Life of Mr. Jonathan Wild*” (1743) і “*Amelia*” (1751). В англійській мові все рішуче виділяється груповий сленг. Г. Паркер у 1789 р. опублікував “*Life's Painter of Variegated Characters in Public and Private Life*”. У цій праці автор, зокрема, описує мову дітей, які в спілкуванні використовують сленгову мову. Письменник Т. Д. Смоллет написав “*The Adventures of Sir Launcelot Greaves*” (1760–1762), де він також використовує багато сленгу. Автор володів глибоким знанням морського сленгу, загального сленгу свого періоду.

Яскравим прикладом поетичної лексики, що насичена сленгом, є збірник “Son John Hay Beattie’s” Дж. Бітті (1799).

У XVIII ст. особливе місце в дослідженні сленгу належить Ф. Гроузу (1785). Наведені в словнику бурлескні терміни були зібрані автором з усних джерел: розмов солдат, моряків, торговок рибою і човнярів, а також тих представників, які були присутні на публічних езекуціях кишенькових злодіїв та інших кримінальних елементів. У словнику зареєстрований також сленг: юридичний, медичний (зокрема аптекарів), друкарів і видавців книг, університетський.

Ф. Гроуз у своєму словнику наводить англійський, французький, німецький солдатський сленг. А саме сімдесят слів і висловів (у наших термінах) солдатського жаргону, сленгу і загального сленгу. Значна частина вказаних термінів зберіглася аж до 30-х рр. XX ст.: *act of parliament* («слабке пиво, п’ять пінт якого, у відповідності до акта парламенту, хазяїн дома був раніше зобов’язаний надати кожному солдату безплатно»); *kit* (комплект: «усе необхідне солдату, вміст його рюкзака»); *parish soldier* (приходський солдат, міліціонер); *rag fair* («перевірка білизни і предметів першої необхідності у солдат»); *used up* (використаний, убитий).

Дж. Коулман (2012) також звертає увагу на активне використання в XVIII – XIX ст. солдатського сленгу, що піднімає настрій. Солдати давали прізвиська один одному, навішували ярлики офіцерам, вигадували назви різним предметам військового побуту. У солдатському середовищі створювалася велика кількість презирливих імен для офіцерів і старших начальників: *swab* – з натяком на офіцерські погони в британському флоті; *chichenguts* – у США, з натяком на медалі; *brass hat* – у британській армії та ін.

У кінці XVIII ст. зафіксовано англійський військово-морський сленг. Ф. С. Боуен відмічає, що військово-морський сленг існував уже в військово-морському флоті Г. Нельсона (Г. Нельсон як адмірал прославився в останні два десятиліття XVIII ст. – на початку XIX ст.). Наприклад: *heads* –

«туалет на морському судні»; *galley* – «кухня на борту судна»; *wardroom* – «приміщення для прийняття їжі офіцерами на судні» та ін.

У другій половині XVIII ст. в Англії поширений університетський сленг. У словнику Ф. Гроуза (1785), за свідченням Дж. Коулман (2012), міститься 19 сленгізмів, що відносяться в основному до університетів Оксфорда і Кембріджа.

За свідченням Е. Партріджа (1933) в школах Великої Британії упродовж XVIII – XIX ст. існувало два види сленгу: власне сленг і тарабарщина (додавання складу на початку або в кінці кожного слова). Зазначений перший вид сленгу майже неможливо узагальнити, оскільки в кожній школі існували свої особливі слова, не відомі в інших школах. Але були і загальні терміни для всіх шкіл (*Blue funk, broolly, bully, crib, do a bunk, grub, smoking, swat (swot), grind, swot, pu*).

У XVIII ст. в Англії активно вживаються сленгові слова в різних видах спорту: легкій атлетиці, боксі, кулачних боях. Поширений цирковий сленг, багато в чому зв'язаний зі сленгом кокні, мовою циган. У цей період цирковий сленг у ряді випадків носить таємний характер.

У кінці XVIII – на початку XIX ст. нарівні з використанням у мові грубого кенту, кількість слів загального сленгу в лексиконі британців збільшилася. Лексеми загального сленгу зафіксовані в словниках, журналах, газетах, драматичних п'єсах.

На 1800 р. кількість носіїв сленгу розширилась, його вживають різні верстви населення, хоч використання сленгових слів небажане в оточенні дам і господ. Не випадково тому, як відмічає Дж. Коулман (2012), у другій половині XVIII ст. сленг розумівся як вульгарна мова.

***

1. *Охарактеризуйте використання кенту в XVIII ст.*
2. *Які жаргони зареєстровані в словниках англійського просторіччя в XVIII ст.?*

3. Дайте характеристику використання сленгу в Австралії в XVIII ст.
4. Як відносились до сленгу англійські письменники, драматурги, поети в XVIII ст.?
5. Ваша думка щодо словника Ф. Гроуза "A Classical Dictionary of the Vulgar Tongue" (1785).
6. Надайте приклади солдатського, військово-морського сленгу XVIII ст.
7. Назвіть відомі вам різновиди сленгу XVIII ст.

2.5. Різновиди англійських соціальних діалектів (перша половина XIX ст.)

У першій половині XIX ст. діапазон використання і дослідження англійських соціальних діалектів значно розширився. У спілкуванні активно використовувалися кент, загальний сленг, корпоративний жаргон, жаргон злодіїв, жаргон ув'язнених тощо, що підтверджується виданням у цей період численних словників і глосаріїв, книг, драматичних п'єс, газет, журналів, в яких наведені вказані лексеми та їх опис.

Набуває подальшого розвитку кент. Дж. К. Хоттен (1860) указує на використання в Англії в першій половині XIX ст. кенту бродягами, жебраками, злодіями, шулерами, шахраями, повіями, циганами, мандрівними музикантами, матросами, освіченими людьми тощо, щоб приховати від сторонніх свої дії.

У США мова декласованих елементів (злочинців, жебраків та ін.) збагатилася своїм, американським, кентом, відзначає Дж. Коулман (2012). Автор наводить приклади цього кенту початку XIX ст.: *darky*: cloudy; *douse the glim*: put out the light; *evening sneak*: going into a house by night the doors being open; *glaze*: a square of glass.

Англійські студенти-медики використовували в спілкуванні між собою в присутності хворих таємну мову, утворену за допомогою перестановки

звуків та змішування. Ця мова непримітна і бідна, відмічає Е. Партрідж (1933).

У першій чверті XIX ст. в Англії в словниках зареєстровані жаргони: корпоративний (ув'язнених, спортивний, студентів Кембриджського університету і т. д.), професійний (наприклад, візників). У першій половині XIX ст. звертає на себе увагу жаргон робітників. Результати спостереження за життям робітничого класу в Англії в 1840-і рр. свідчать про те, що «робітники говорять на іншому діалекті», ніж буржуазія.

Приблизно з початку XIX ст. в англійській лексикографії з'являється новий термін – *сленг*, яким укладачі словників почали широко користуватися як позначкою для слів, що не отримали за тими або іншими причинами визнання в якості цілком літературних одиниць словникового складу англійської мови. Одною з перших лексикографічних праць, в якій використовується термін *сленг*, є словник Г. Ендрюса (1809) “A dictionary of slang and cant languages, ancient and modern, as used by Adam Tylers, badgers, bullies, etc. etc.”.

У XIX ст. у Великій Британії серед молодих людей користувачами сленгу є в основному чітко визнані групи: учні шкіл, заможні молоді люди. На початку XIX ст. в англійській мові поширюється вживання університетського сленгу. Підтвердженням є анонімний словник “Gradus ad Cantabrigiam” (1803) в якому, у сучасній термінології, без належної диференціації зареєстровані університетські терміни, жаргонізми, сленгізми і колоквіалізми, що вживаються в Кембриджському університеті. Багату історію має молодіжний сленг США. J. Coleman (2012) фіксує сленг американського коледжу, починаючи з 1823 р. Цей сленг передавався з року в рік. Але сленг в американському коледжі не перетворився на жаргон, як у деяких британських державних школах, бо рівень ізоляції студентів був невисокий.

На початку XIX ст. зафіксовано міський сленг (лондонський). Міському сленгу дає оцінку Дж. К. Хоттен (1860), відмічаючи, що сленг – це

мова вуличного гумору, швидкого, високого і низького життя. Свідомо буття англійського міського сленгу є глосарій кенту і сленгу в книзі Дж. Г. Во “Memoirs of James Hardy Vaux” (1819). Це один з перших словників на австралійському ґрунті, в якому наведено цінне зібрання лондонського сленгу, перенесеного в Австралію.

З початку XIX ст. в англійській мові отримав широке розповсюдження театральний сленг. У зв'язку з цим Дж. К. Хоттен (1860) писав, що в акторів є свій сленг, яким вони користуються як на сцені, так і поза нею. В анонімному словнику “The Flash Dictionary” (1821) розміщені злодійські сленгізми, що користуються популярністю у злочинців. З першої половини XIX ст. відомі сленгові слова, що вживалися на полюванні.

З початку XIX ст. отримує подальше поширення англійський спортивний сленг. Е. Партрідж (1933) відмічає, що популярність сленгу поширюється завдяки його вживанню спортсменами і вболівальниками (особливо учасниками й уболівальниками кулачних боїв, боксу), учасниками спортивних ігор, перегонів і все збільшуваному темпу суспільного життя. Уже в середині XIX ст. були відомі сленгові слова, що вживалися в крикеті. У першій чверті XIX ст. лексеми англійського загального, спортивного сленгу наведені в ряді робіт П. Ігана (1818–1824, 1821, 1822, 1823, 1824), зокрема про бокс, інші види спорту. У цей період загальний сленг, спортивний сленг (зокрема сленг перегонів) зафіксовані в словниках Дж. Беддока (1823, 1824), які він видав під псевдонімом Дж. Бі.

Приблизно в 1815 р. поет Т. Мур утворив твір про грандіозний боксерський бій між Л. Анді і Г. Порпусом, в якому використав дуже багато примітного спортивного сленгу. У книзі Ч. Дікенса “Dombey and Son” (1848) є кілька термінів боксерського сленгу того періоду: *severely fibbed*, *struck hard*; *heavily grassed*, *felled*, the verb *passing*, much later, to Rugby football; *tapped*, *hit*; *bunged*, from *bung*, to close an eye by a blow, *bung up* being the more usual form of the verb, which dates from the sixteenth century, when it was general

slang; *had received pepper*, punishment by blows; *had been made groggy*, weak, tottering; and *had come up piping*, breathing hard.

***

1. Назвіть характерні тенденції розвитку кенту в першій половині XIX ст.

2. Ваша думка щодо розвитку англійського жаргону в першій половині XIX ст.

3. Як відносились до сленгу молодь у першій половині XIX ст.?

4. Як Дж. К. Хоттен оцінював міський сленг?

5. Назвіть різновиди сленгу, характерні першій половині XIX ст.

6. Охарактеризуйте питання існування та дослідження спортивного сленгу в першій половині XIX ст.

2.6. Різновиди англійських соціальних діалектів (друга половина XIX – початок XX ст.)

Друга половина XIX – початок XX ст. характеризуються початком формування науково-лінгвістичних поглядів на опис нестандартної лексики англійської мови і переходом від звичайного складання словників і глосаріїв до наукового дослідження. Дж. К. Хоттен (1860), Г. Бауман (1902), А. Барер і Ч. Г. Леланд (1967), Дж. С. Фармер і У. Е. Хенлі (1974) у вступних статтях до словників сленгу і кенту зробили в теоретичному аспекті перші спроби вироблення відповідних субстандартних понять і термінів.

Дослідники відмічають поступальний розвиток соціальних діалектів. Бродяги й торговці, які використовували кент, поступово вводили в нього модні вульгарні слова з лексикону злодіїв та інших декласованих осіб, що сприяло подальшому просуванню процесу перетворення кенту в сленг. У другій половині XIX – на початку XX ст. у Великій Британії кент існує поряд зі сленгом, являючись переважно таємною мовою злодіїв, злочинців. Існування і розвиток кенту в цей період підтверджується, наприклад,

Е. Партріджем (1933), який звертає увагу на те, що протягом 1530 – 1900 рр. кент найбільш характерно відображено в піснях.

На стані арго в ХІХ ст. – на початку ХХ ст. позначився розвиток великих міст, інші умови взаємин між людьми. У зв'язку з цими обставинами арго змінюється. Спостерігається поступове зближення різних арго, широке проникнення арготизмів до розмовної мови.

У США до громадянської війни (1861–1865) існувало кримінальне арго, яке успадковувало британське. Під час громадянської війни виникає специфічне американське кримінальне арго. З 1870 р. специфічне американське кримінальне арго почало превалювати над англійським. Це арго неоднорідне, особливо помітна різниця між арго східних і західних штатів. Так, наприклад, фальшивомонетник на тихоокеанському узбережжі може бути названий *scratcher*, а на атлантичному – *paperhanger*; ювелірний магазин на сході країни може бути названий *slumjoint*, а на заході – *icehouse*. На початку ХХ ст. кримінальне арго поширюється. Своє арго є й у циркачів, роз'їзних естрадних артистів та коміків, людей театру, притому воно близьке бродячому арго. Час від часу у відповідь на специфічні обставини в США виникають особливі різновиди кримінального арго: нелегальних торговців наркотиками (з 1915 року), могутніх рекетирів епохи «сухого закону» (1920-і–початок 1930-х рр.). Багато слів і виразів із зазначених арго нині перейшли до сленгу або навіть у розмовну американську мову (*junkers* – наркомани; *whiskers* або *gazers* – агенти ФБР; *triggerman* – найманий убивця та ін.). У першій чверті ХХ ст. американське кримінальне арго швидко поширюється по всьому світу.

Е. Партрідж (1999) вважає, що будь яке коло людей (навіть дуже обмежене), об'єднане загальними інтересами, обов'язково створює свій жаргон. В англійській лінгвістиці термін *jargon* до початку ХХ ст. використовувався як синонім до терміна *slang*. На думку Е. Партріджа (1933), терміном *жаргон* краще іменувати науково-технічну термінологію й професіоналізми. У ХІХ ст. жаргон фіксується переважно в глосаріях і

словниках, теоретичних досліджень дуже мало. Тільки наприкінці XIX ст. – на початку XX ст. з’являються поодинокі ґрунтовні теоретичні праці з жаргону. Чітка диференціація жаргонів ще не склалася, але більшість дослідників виділяє дві основні групи: а) молодіжні жаргони, б) професійні й корпоративні жаргони. У цей час в Англії, США, як і в багатьох інших країнах, фіксується жаргон декласованих елементів (злочинців, злодіїв, шахраїв, гравців в азартні ігри тощо). Аналізуючи жаргон в англійській мові Е. Партрідж (1999) пише, що жаргон використовується в технічних науках, професіях, сервісі, торгівлі, ремеслах, різних видах спорту і спортивних іграх, мистецтві і гуманітарних науках. Свій жаргон мають моряки й солдати. Притому жаргон моряків і солдат активно проникає до лексики інших людей.

Дьюкейндж Анґлікус у “The Vulgar Tongue: A Glossary of Slang, Cant, and Flash” (1859) дослідив професійні й корпоративні жаргони, зокрема жаргон злодіїв. Дж. К. Хоттен (1860) зафіксував цілий ряд жаргонізмів, зокрема: соціально-професійні: (військово-) морський, військовий, театральний, друкарів, юристів, парламентський; соціально-корпоративні: університетський, шкільний, злодійський, боксерський, бродяг тощо. Учений високо оцінює значення і можливості жаргону в плані збагачення мови. Наприклад, про жаргон мистецтва заявляє: «Нелегко знайти термін, такий же легкодоступний освіченим читачам, як і прийнятий самими художниками. При правильному використанні такі термінології допустимі».

Певний внесок у дослідження жаргонів зробили Г. Бауман (1902), А. Барер і Ч. Г. Леланд (1967), Дж. С. Фармер і У. Е. Хенлі (1974).

У США в другій половині XIX ст. побутують професійно-корпоративні жаргони: університетський, гравців в азартні ігри, більярдистів, брокерів, боксерів. Лінгвісти США Дж. Б. Грінаф і Дж. Л. Кіттрідж (1901) виділяють наявність у кінці XIX – на початку XX ст. особливої лексики у представників гуманітарних наук, філософії, релігії, школярів, студентів, моряків, різних

професій, комівояжерів, торговців, соціальних класів, державних службовців, мистецтва, спорту тощо, називаючи цю лексику жаргоном.

У XIX ст. жаргон було зафіксовано в низці англомовних видань США. У 1851 р. Б. Г. Хол видає на американському мовному ґрунті книгу “A Collection of College Words and Customs”, в якій наведено, поряд з університетськими термінами, список університетського жаргону США, Німеччини. Дж. Метсел (1859) у своїй праці зафіксував професійно-корпоративні жаргони на американському ґрунті з використанням адаптованого британського матеріалу: gamblers, billiardplayers, brokers, pugilists.

У другій половині XIX ст. в освічені й неосвічені класи Англії і США рішуче вторгся сленг. Він широко використовується в засобах масової інформації, романах, рекламних виданнях. На думку Дьюкейнджа Англікуса (1859), сленг став настільки популярним і традиційним, що ним підмінюють дотепність. Сленг використовують у мові розбійники, грабіжники, бідні, самозванці, шахраї та ін. Але його використовують у спілкуванні не тільки люди нижчих станів, але й, наприклад, парламентарі в парламентських дискусіях, спікер у Палаті общин Великої Британії, а також міністри, представники вищого світу, адвокати, відвідувачі барів, клубних їдальнь, учні в гуртожитку коледжу, робітники залізниці та ін. Широке розповсюдження отримує загальний сленг: його активно використовують у своїх працях численні автори. Дьюкейндж Англікус у своїй праці наводить сучасні йому загальні сленгові слова: placers, squatters, diggers, clearings, nuggets, cradles, claims; а також сленгові слова із словника залізничників: buffers, switches, points, stokers, and coal bunks. Доданий автором глосарій сленгу є першим списком англійської субстандартної лексики і фразеології, що містить римований сленг.

Сленг називають *flash' language*, завдяки його популярності серед світського товариства, письменників і драматургів. У другій половині XIX ст. англійський сленг дещо змінився, позбувшись багатьох слів кенту і старих

вulgарних слів; він становиться більш респектабельним, чемним, привітним, веселим, м'яким. Лідером серед англійських письменників ХІХ ст., які використовували сленг у своїх творах, є Ч. Дікенс. Значна кількість сленгових термінів Ч. Дікенса стали настільки популярними в суспільстві, що перейшли до загального сленгу. З 1850-х рр. сленг є загальноприйнятим терміном неузаконеної розмовної мови.

Сленг активно вивчається. Дослідники другої половини ХІХ ст. (Дьюкейндрж Англікус, А. Барер і Ч. Г. Леланд, Г. Бауман, Дж. С. Фармер і У. Е. Хенлі, Дж. К. Хоттен) виявилися першовідкривачами у вивченні сленгу, здійснили в теоретичному аспекті перші спроби історичного аналізу сленгу, визначення контурів поняття *slang*, його трактування, характеристики, диференціації, творення сленгізмів тощо. У перші десятиліття ХХ ст. виділяються праці авторів (Ф. Сехріст (1913), О. Єсперсен (1925), А. Керной (1927) та ін.), які намагалися викласти основи сленгу. Думки авторів цього періоду щодо оцінки сленгу іноді суттєво розходяться. Деякі автори розглядали сленг як вульгарну, злодійську мову, якої треба уникати і яка приречена на швидке відмирання; інші, навпаки, уважали сленг ознакою життя, оновлення і поступового розвитку мови. Наприклад, Ч. Анандейл (1910) визначав сленг як «розмовну мову певного класу або класів як освічених, так і неосвічених людей, мову, яка не має загального визнання і яка часто розглядається як мова невитончена, неправильна і навіть вульгарна». У той же час, Г. Л. Менкен (1948) оцінював сленг як поважний, що утворений дотепністю і винахідливістю індивідуальності. Отже, учені не змогли дати відповіді на багато питань, що торкаються сленгу. Однак безсумнівним є те, що зусилля вчених у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. заклали основу для поглибленого студіювання сленгу в ХХ – ХХІ ст.

Дж. К. Хоттен (1860) вважає, що в житті навряд чи можливо знайти сферу, яка не має свого сленгу: кожна професія і кожне заняття має свій сленг. Існують професійні й групові (корпоративні) види сленгу: юридичний (охоплює сленг власне юристів і сленг їх клієнтів, зокрема сленг

кримінальних елементів), медичний, канцелярський, людей, які мають відношення до одягу, робітників майстерень, фабричних робітників, персоналу млинів, складських робітників, друкарів і видавців, шкільний, університетський, морський, солдатський, офіцерський, парламентський, міністерський, релігійний, літературний, мистецтва, драматичний, артистичний (як на сцені, так і поза сценою), сценічний, науковий, перегонів або жокейський, професійного боксу, невільницький або лакейський, вульгарний або вуличний, м'якої лайки, п'яниць і т. ін. Найбільш образливими є сленг крамарів і сленг робітників.

На кінець XIX – початок XX ст. серед різновидів сленгу Е. Партрідж (1933) виділив такі: кокні, видавців і друкарів, журналістів, літературних критиків, юристів, торговців, робітників, а також медичний, комерційний, рекламний, мистецький, театральний, парламентський і політичний, релігійний, спортивний та ігровий, шкільний та студентський та ін.

У другій половині XIX – на початку XX ст. яскраво виявив себе професійний сленг. У цьому зв'язку звернемося до сленгу політиків. Дж. К. Хоттен (1860) оцінює сленг політиків як світський, літературний, учений. У той же час політики не цураються й грубого, вуличного сленгу. Іноді подібний сленг використовується оточуючими по відношенню до самих політиків.

Р. Уейр (1909) зафіксував біля 90 сленгових політичних термінів: *left centre* – «лівий центр» (застосовується до обережних лібералів); *make all right* – «зроби все правильно» (пообіцяти заплатити за голос); *perplexed and transient phantom* – «спантеличений і минулий фантом» (це сленг на дибах. Стосовно політика, який зазнає невдачу й зникає) та ін. Багато сленгових політичних термінів використовуються десятиліття і в основному не старіють.

Сленг активно використовувався в журналістиці. Дж. К. Хоттен (1860) писав, що коли треба висловитися міцно, з гумором, журналісти удаються до сленгу. Е. Партрідж (1933) наводить наступні приклади із сленгу

журналістів: *chuck out Ink* – «кинути чорнила» (написати статтю); *dodo* – «Скотланд Ярд»; *flimsy* – «копія на дуже тонкій кальці»; *leaderette* – «коротка редакційна замітка» (приблизно з 1875 р.); *S. P.* – «спеціальний кореспондент»; *sensational* – «сенсаційне»; *W. P. V.* – «кошик для паперів» і т. д. Свій сленг мали літературні критики, друкарі, видавці.

Давню історію, на думку Дж. К. Хоттена (1860), має комерційний сленг. Автор наводить сленгові слова, що використовуються на фондовій біржі та в фінансових операціях: *бик (bull)* і *ведмідь (bear)*, *stag* – «олень» та ін. Наприкінці ХІХ ст. використання комерційного сленгу набирає оберти. Зазначені та інші терміни ми знаходимо в глосарії А. Дж. Уілсона «Розмовні, сленгові й технічні терміни, що використовуються на фондовій біржі і на грошовому ринку», який він видав у 1895 р.: *bear* – «ведмідь»; *bull* – «бик»; *bucketshop* – «крамничка»; *guinea pig* – «морська свинка»; *bang* – «вибух», що означає «продати акцію з явним безрозсудством» і т. ін. На комерційний сленг відчувається помітний вплив американського англійського. Багато які комерційні терміни сленгу прийшли із США. Нарівні з комерційним сленгом розвивався і сленг реклами.

Серед професійних видів сленгу існує навіть, як не дивно, релігійний сленг. Дж. К. Хоттен (1860) різко засуджує подібне і відмічає, що значна кількість сленгових фраз і неприпустимого вульгаризму поступово закрадається в мову проповідників. Немало сленгізмів використовує й «натовп» по відношенню до церкви. Наприклад, священник має наступні сленгові прізвиська: *choker*, *cushionthumper*, *dominie*, *earwig*, *gospelgrinder*, *spouter*, *whitechoker*, *warmingpan rector*.

Серед багатьох видів сленгу помітно виділяються своєю яскравістю і різноманітністю військовий і фронтовий сленг. Приклади фронтового сленгу зафіксовані в США в роки громадянської війни (1861–1865). Вислови «The Blue» і «The Grey» використовувалися, щоб послатися на ворогуючі сторони; широко відома фраза «побачити слона» (“to see the elephant”) (щоб побачити бій, дію). Цікаві зразки армійського сленгу наведені в праці Р. Кіплінга

“BarrackRoom Ballads” (1892): *dock* (“hospital”); *Johnny Raw* (“a new recruit”); *Get one’s head down* (“to go to sleep”) та ін.

На початку ХХ ст. військовий сленг отримує подальше поширення. Деякі терміни військового сленгу були відомі ще до появи словника Дж. К. Хоттена (1860). Р. Уейр (1909) наводить біля вісімдесяти термінів військового сленгу: *balaclava* (шерстяний підшоломник, що в роки першої світової війни одягали під каску зимою); *boobies’ hutch* (місце для пиття в казармах); *C. O.* (особа, яка відмовляється нести службу за релігійними або іншими мотивами); *soldier’s supper* (вечеря солдата) та ін.

У другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. широке поширення набуває сленг театральний, мюзик-холу, музикантів, цирковий, кіно. Традиційний театр зіграв свою роль у поширенні сленгу в США в цей період, особливо серед заможних людей. Драматурги навмисне вводили сленг у мову персонажів. За свідченням Дж. Коулман (2012), порівняння американського театального сленгу з лондонським свідчить, що американський сленг значно більш мальовничий і утворений багатим уявленням, він метафоричний. Лондонський сленг утворений штучно і ґрунтується на римі.

З кінця ХІХ ст. в англійському сленгу (у першу чергу в Лондоні) шириться сленг мюзик-холу. У ряді випадків у цьому сленгу присутній римований сленг. Сленг мюзик-холу багато чого перейняв з театального сленгу. Приблизно в цей же період у США розповсюджується сленг водевілю, який також багато чого перейняв з театального сленгу. Як відмічає Дж. Коулман (2012), у мові артистів водевілю присутнє багато нових сленгових термінів, наприклад: *flop* “a failure; a person or enterprise that is a failure”, *headliner* “the first and most popular act listed in a bill”, *jazzbo* “slapstick”, *mammy song* “a sentimental song”, *straight man* “a comedian’s stooge”, and *single act* “a solo performance or performer”. Сленг водевілю просочується і в загальний американський сленг, часто у вигляді римованого сленгу.

Англійський цирковий сленг тісно зв'язаний з кентом, сленгом кокні та мовою циган. У ньому також присутні слова з *Lingua Franca*, злочинного світу. У XIX ст. цирковий сленг утрачає притаманний йому в XVIII ст. таємний характер. У кінці XIX ст. цирковий сленг продовжує активно функціонувати в англійській мові. Т. Фрост у 1875 р. писав, що люди цирку дуже залежні від використання сленгу, що, на думку Е. Партріджа (1933), звичайно справедливо.

З початку XX ст. сильний вплив на загальний сленг в англійській мові чинить кіно. У цей же період отримує поширення й безпосередньо сленг кіно в англійській мові. У 1913 р. газета "Boston Daily Globe" опублікувала список американського сленгу в поміч любителям кіно, наприклад: *mutt* "a fool", *boob* "a fool", *junk* "worthless goods or possessions" та ін. Як відмічає Дж. Коулман (2012), сленг з американського кіно спонукав британську, австралійську молодь до наслідування у використанні вульгарного й навіть кримінального сленгу, сприяв стиранню різниць між національними сленгами при домінуванні американського сленгу.

У другій половині XIX – на початку XX ст. у спілкуванні активно використовується груповий (корпоративний) сленг. У зв'язку з цим, цікавим прикладом є сленг світського товариства, який Дж. Б. Грінаф і Дж. Л. Кіттрідж (1901) визначають як особливий словниковий запас, що постійно змінюється, наслідуючи моду; нестійкий, але зберігає певну послідовність. Указаний сленг досліджував Дж. К. Хоттен. Е. Партрідж (1933) наводить приклади сленгу світського товариства за 1870 – 1910 рр.: *dancing dogs* – «танцюючі собаки» (сатиричний термін по відношенню до чоловіків, які полюбляють танці); *filly* – «леді, яка лікується в танку»; *flapper* – «ляпавка» (дуже безморальна дівчина в ранньому підлітковому віці); *frivoller* – «людина без серйозної мети в житті». Указані приклади дають об'єктивне уявлення про сленг світського товариства за кілька років до початку першої світової війни.

У часи Дж. К. Хоттена (1860) університети Оксфорда і Кембріджа, а також великі державні школи були осередками модного сленгу. Підростаючі юнаки й енергійні молоді хлопці воліли використовувати сленг на противагу правилам мови, що установлені в Альма Матер. Велика кількість слів сленгу – це старі університетські вульгарності. Характерно, що багато із сленгових слів в Оксфорді не відомі були в Кембриджі й навпаки. Є й загальні сленгові терміни для обох університетів. Приклади оксфордських сленгових термінів: *bitch the pot* («розлити чай»); *commonroomed, to be* («загальнодоступний»); *go up to. Go down from* («піднятися на. Вийти з»); *rit* («ритуалістичний священнослужитель»); *deaner* («декан»); *lessen* («лекція»). Дж. К. Хоттен (1860) відмічав важливість юнацького прагнення до створення сленгу. Університетський сленг упродовж століть впливав на інші види сленгу.

Дж. Коулман (2012) відмічає, що на нестандартну мову британських школярів суспільство звернуло увагу в XIX – на початку XX ст. Наприклад: *fag* («молодший хлопчик, який виконує обов'язки за старшого»); *tuck* («їжа»); *frowst* («обман»), *aweater* («слуга»). Шкільний сленг передавався від одного покоління до іншого. У *Winchester College* (Вінчестерський коледж) новачки вчили сленг коледжу, старшокласники перевіряли знання ними сленгу.

Е. Партрідж (1933) описує трактирний сленг, характеризує його в основному як доброзичливий, веселий, матеріалістичний, але не грубий і не цинічний: *boozer* – «п'яниця», *boozeshunter* – «любитель пива», *chuckerout* – «вишибач» та ін. Ресторанний сленг був популярний у другій половині XIX – на початку XX ст. J. Coleman (2012) описує ресторанний сленг, посилаючись на статтю про ресторанний сленг в одній з британських газет у 1908 р. У статті описаний візит пари в дешевий ресторан у Нью-Йорку і сленгові слова з мови чоловіка, який робить заказ: *mud* “coffee”, *cackle* “an egg”, *squeal* “bacon; ham”, and *draw one (in the dark)* “pour a (black) coffee”.

У кінці XIX ст. – на початку XX ст. в англійській мові активно використовувався спортивний сленг. За свідченням Е. Партріджа (1933),

спортивний сленг охоплював різні види спорту, спортивні ігри, активні види дозвілля: легку атлетику, регбі, бокс, кулачні бої, борню, веслування, крикет, боулінг, більярд, перегони, полювання та ін.

Наприкінці XIX ст. – на початку XX ст. свій сленг, іноді з доволі великим об'ємом сленгових слів і фраз, мали міцні й дружні сім'ї.

Дослідники звертають увагу на мову ідиш, що проникла в загальний англійський сленг. Багато слів з ідишу, які використовуються в англійському сленгу, містяться в словнику Дж. Р. Уейра “*Passing English*” (1909): *kosal kafa* “one (shilling) and six (pence)”; *sheol* “hell”; *trifa, trifer* “defiled — the opposite of kosher. Ritually unclean” та ін. На розширення ідишу в американському сленгу з кінця XIX ст. оказали помітний вплив єврейська преса й ідишські театри, італійські, слов'янські (передусім російські) євреї. У США ідиш оказує помітний вплив і на сленг декласованих елементів: в їх сленгу присутнє багато слів ідишу.

У другій половині XIX ст. в Англії, особливо в Лондоні, став популярним сленг кокні. З лінгвістичної точки зору сленг кокні – яскраве явище в англійській мові; цей сленг широко використовувався вуличними торговцями. Сленг кокні характерний заміною й перестановкою літер у словах. Відзначається дотепністю, грайливістю, сатиричністю, гумором тощо. Сленг кокні подібний римованому сленгу, відзначається нестандартною вимовою. А. Н. Гамов (2016) наводить приклади сленгу кокні: використання дієслова “*to be*” у значенні “*ain't*” замість “*isn't*” або “*am not*”; використання фокусного прислів'я “*weally*” замість “*really*”; а також приклади римованого сленгу “*plates of meat*” замість “*feet*”, замість “*head*” — “*loaf of bread*” та ін.

У США наприкінці XIX ст. побутує сленг представників нетрадиційних сексуальних орієнтацій, про що свідчать уперше опубліковані в цей період глосарії гей-сленгу.

Е. Партрідж (1933) звертає увагу на сленг злочинців. Наприклад, сленгові слова *cove, booze* (бухта, випивка), узяті з мови злочинного світу.

Жаргон злочинців швидко оновлюється, він же є постійним джерелом оновлення сленгу взагалі.

В Австралії в 1850-і рр. нові переселенці із США добавили в австралійський сленг свіжі сленгові слова і фрази з лексикону злочинних елементів США. Наприклад: *lynch law* “the American manner of quickly getting rid of evildoers”; *absquatulate* “to disappear to decamp”; *bunkum* “talking nonsense” (“tall talk; humbug”).

У середині XIX ст. в Англії виник римований сленг; до першої світової війни він був характерний в основному для кокні. Наприкінці XIX ст. римований сленг поширився в Австралії, звідти – у США, хоч він і не був дуже характерний для мови американців. Уперше зразки римованого сленгу було опубліковано в книзі Дьюкейнджа Англікуса “The Vulgar Tongue” (1859). Наприклад: such as *apples and pears*, stairs; *Jack Dandy*, brandy; *lord of the manor*, “tanner” (sixpence); *round me houses*, trouse(r)s; *Rory o’More*, a floor та ін.

Дж. К. Хоттен (1860) пише про існування особливої мови – зворотного сленгу (*back slang* – таємна мова вуличних торговців Лондону), що не відзначався оригінальністю. Основний принцип такої мови – будова слів із заду наперед, перестановка складів, перекручення слів і т. ін. Цю мову сприймають підростаючі вуличні торговці як особливий і постійний спосіб спілкування, користуються нею жінки та дівчата. Наприклад: *уенер* – “penny”; *даб* – “bad”; *доог* – “good”; *мур* – “rum” та ін.

Дуже близький за своїм характером до *back slang* більш складний тип таємного коду *серединний сленг* (*centre slang* or *medial slang*) (за термінологією Е. Партріджа (1933)). Сутність його – в розсіченні слів і перестановці частин слова.

***

1. Назвіть дослідників другої половини XIX ст., які зробили в теоретичному аспекті перші спроби вироблення субстандартних понять і термінів.

2. Охарактеризуйте кент другої половини XIX – початку XX ст.

3. Ваша думка щодо розвитку арго в XIX – на початку XX ст.

4. Як розвивалося американське арго в другій половині XIX – на початку XX ст.?

5. Охарактеризуйте жаргон в англійській мові в другій половині XIX – на початку XX ст.

6. Назвіть дослідників англійського сленгу другої половини XIX – початку XX ст.

7. Ваша думка щодо різновидів сленгу, які наводить Дж. К. Хоттен.

8. Відношення Дж. К. Хоттена до релігійного сленгу.

9. Чим примітний університетський сленг другої половини XIX ст.?

Висновки та узагальнення до другого розділу

На основі розгляду численних джерел є достатньо підстав стверджувати про стародавнє походження англійських соціальних діалектів, їх різноманітність. Історія європейського сленгу починається в XIII ст., коли з'являється слово *Rotwalsch*, тепер *Rotwelsch*, назва сленгу бродяг. В Англії сленг існував уже в XIV ст., але саме це мовне явище було відоме під іншими найменуваннями, і частіше всього як кент. Первісно сленг використовувався в середовищі злочинного світу.

Упродовж своєї історії англійські соціальні діалекти постійно розвивалися. У другій половині XIX – на початку XX ст. кент існує поряд зі сленгом, будучи переважно таємною мовою злодіїв, злочинців. Спостерігається поступове зближення різних арго, широке проникнення арготизмів до розмовної мови. Виділяються дві основні групи жаргонів: а) молодіжні, б) професійні і корпоративні. Сленг рішуче вторгнися в

широкі кола. Його використовують у спілкуванні не тільки люди низьких станів, але й вищий світ.

Вивчення розділу «З історії розвитку та дослідження англійських соціальних діалектів» дасть студентам змогу: 1) глибоко оволодіти знаннями щодо зародження, історії розвитку та дослідження кенту, арго, жаргону, сленгу в англійській лінгвістиці упродовж XIV – початку XX ст.; 2) побачити багатогранність, народність, глибину життя англійських соціальних діалектів на різних етапах розвитку; 3) засвоїти, досягти розуміння найбільш поширених сленгових слів та виразів.

Тестові завдання до другого розділу

1. На думку Е. Партріджа (1933), історія європейського сленгу починається в
  - а) XVI ст.;
  - б) XII ст.;
  - в) XV ст.;
  - г) XIII ст.
2. Сленг в Англії в XIV ст. був відомий частіше всього як
  - а) арго;
  - б) злодійська мова;
  - в) кент;
  - г) жаргон.
3. Кент – це мова
  - а) декласованих шарів суспільства;
  - б) міського населення Англії;
  - в) ремісників;
  - г) вуличних продавців продовольчих товарів.
4. У словникових списках в Англії сленг фіксується, починаючи з
  - а) XVIII ст.;
  - б) XVI ст.;
  - в) XV ст.;

- г) XIX ст.
5. Сленг кокні отримує в Англії значне поширення
- а) на кінець XVI ст.;
  - б) на початок XVIII ст.;
  - в) у середині XVII ст.;
  - г) на кінець XV ст.
6. Основними носіями сленгу наприкінці XVI – початку XVII ст. були
- а) студенти й учні;
  - б) солдати й матроси;
  - в) вуличні продавці продовольчих товарів;
  - г) декласовані елементи.
7. Поширеність кенту в США з XVII ст. пов'язане з
- а) торговими відносинами США з іншими країнами;
  - б) низькою освітою населення;
  - в) відкриттям мандрівниками нових земель;
  - г) міграцією європейців до США.
8. Популяризація й поширення загального й спеціального сленгу в Англії в XVII ст. пов'язане з
- а) громадянською війною й наступними суспільно політичними подіями в країні;
  - б) низьким освітнім і культурним рівнем населення;
  - в) поширенням злочинності;
  - г) активністю молоді.
9. Кент починає все більше й більше поступатися сленгу
- а) у середині XVII ст.;
  - б) на початку XIX ст.;
  - в) у середині XIX ст.;
  - г) у середині XVIII ст.
10. В Англії в останні два десятиліття XVIII ст. з'являються нові жаргони
- а) професійні й корпоративні;

- б) молодіжні;
- в) злочинців;
- г) військових.

11. Використання сленгу зафіксоване в Австралії

- а) у середині XVI ст.;
- б) у кінці XVII ст.;
- в) у середині XVIII ст.;
- г) з початку XVIII ст.

12. У другій половині XVIII ст. сленг розумівся як

- а) витончена мова;
- б) мова молоді;
- в) вульгарна мова;
- г) аналог кенту.

13. У першій половині XIX ст. кент в Англії

- а) уже не використовується;
- б) отримує подальший розвиток;
- в) використовується тільки освіченими людьми;
- г) використовується тільки молоддю.

14. Однією з перших лексикографічних праць, у якій використовується термін сленг, є

- а) словник Ф. Гроуза (1785);
- б) праця Р. Копланда (1517);
- в) праця Т. Хармана (1567);
- г) словник Г. Ендрюса (1809).

15. У США на початку XX ст. кримінальне арго

- а) зближується з розмовною мовою;
- б) затухає;
- в) поширюється;
- г) практично не використовується.

16. В англійській лінгвістиці термін жаргон до початку XX ст. використовується як

- а) синонім до терміна сленг;
- б) синонім до терміна кент;
- в) мова злочинців;
- г) мова молоді.

17. Перший список англійської субстандартної лексики й фразеології, що містить римований сленг, належить

- а) Ф. Гроузу (1875);
- б) Г. Бауману (1902);
- в) Т. Харману (1567);
- г) Дьюкейнджу Англікусу (1859).

Список рекомендованої літератури до другого розділу

(Примітка: У списку рекомендованої літератури до другого розділу джерела пронумеровані відповідно до алфавіту. Цифра поряд у дужках означає порядковий номер джерела в загальному бібліографічному списку.)

1. (7). Гамов А. Н. Основные способы формирования лексики сленга в английском языке. *Вестник РУДН. Серия : Русский и иностранные языки и методика их преподавания*. 2016. № 1. С. 68–77.

2. (41). Andrewes G. Dictionary of the Slang and Cant Languages: ancient and modern. London : G. Smeeton, 1809. 12 p.

3. (42). Annandale Ch. The concise English dictionary. London : Blackie and Son Ltd, 1910. XVI, 848 p.

4. (43). Awdeley [Awdelay] J. The Fraternitie of Vacabondes [Fraternitie of Vacabondes]. London : [1561; 1565] : W. White, 1603 [British Library, Mic. A. 68000, from the copy in the John Rylands Library, Manchester].

5. (44). Barrère A., Leland C. G. A Dictionary of slang, jargon, and cant, embracing English, American, and Anglo-Indian slang, Pidgin English, tinkers' jargon and other irregular phraseology. With a new Introduction by Eric Partridge : in 2 vol. The Ballantyne Press. MDCCLXXXIX. Republished by Gale Research Company. Detroit : Gale Research Co., Book Tower, 1967. Vol. 1. P. v–xi, xiii–xxiii.

6. (45). Baumann H., Auflage D. Londonismen (Slang and Cant). Wörterbuch der Londoner Volkssprache sowie der üblichsten Gauner-, Matrosen-, Sport- und Zunftausdrücke. Mit Einleitung und Musterstücken. Ein Supplement zu allen Englisch-Deutschen Wörterbüchern von H. Baumann. Berlin; Schöneberg : Langenscheidtsche Verlabuchhandlung, 1902. CXVI, 285 p.

7. (46). B. E. A New Dictionary of the Terms Ancient and Modern of the Canting Crew. London : W. Hawes, 1699. [British Library, 1484.b.4].

8. (47). Bee J. Slang. A Dictionary of the Turf, the Ring, the Chase, the Pit, of Bon Ton, and the Varieties of Life. London : T. Hughes, 1823.

9. (49). Bowen F. C. *Sea Slang*. London : Sampson, Low, Marston & Co., Ltd., 1929. VI. 293 p.
10. (51). Coleman J. *The Life of Slang*. Oxford : Oxford University Press, 2012. 354 p.
11. (52). Copland R. *The Hye Way to the Spyttell Hous*. London: (Reprinted at London in the Fletestrete at [the] Rose garland, [1517; 1536]).
12. (55). Ducange, Anglicus. *The Vulgar Tongue: A Glossary of Slang, Cant, and Flash Words and Phrases, Used in London, from 1839 to 1859...* Second edition, Improved and much Enlarged. London : Bernard Quaritch, 1859. 80 p.
13. (56). Eble C., Hill C. *Slang and Sociability: ingroup language among college students*. New York : University of North Carolina Press, 1996. 228 p.
14. (57). Egan P. *Boxiana; or, Sketches of Ancient and Modern Pugilism*. London : G. Smeeton, 1818–1824.
15. (58). Egan P. *Life in London; or, the day and Night Scenes of Jerry Hawthorn, Esq. and his Elegant Friend Corinthian Tom, Accompanied by Bob Logic, The Oxonian, in their Rambles and Sprees through the Metropolis*. London : Sherwood, Neely and Jones, 1821.
16. (59). Egan P. *Tom and Jerry; or Life in London. A Musical Extravaganza in Three Acts. To Which is affixed, the most Copious I vocabulary of Flash and Cant yet published. Founded on Pierce Egan's popular work of "Life in London"*. Dublin : The Bookseller, 1822.
17. (60). Egan P. *Grose's Classical Dictionary of the Vulgar Tongue. Revised and Corrected*. London : Printed for the Editor, 1823.
18. (61). Egan P. *Songs, Duets, Choruses, &c. in Tom and Jerry. As Sung at the Newcastle Theatre for Several Successive Nights, With Unbounded Applause. With a Glossary of all the Cant and Flash Phrases*. Newcastle : J. Marshall, 1823.
19. (62). Farmer J. S., Henley W. E. *Slang and its Analogues. Past and Present. A Dictionary, Historical and Comparative, of the Heterodox Speech of All Classes of Society for more than Three Hundred Years. With Synonyms in*

English, French, German, Italian, etc. : in 7 vol. MDCCCXC, 1890. Vol. 1. Reprinted / New York : Kraus Reprint Corporation, 1974. Vol. 1. x, 405 p.

20. (64). Gradus ad Cantahrigiam, or, a Dictionary of Terms, Academical and Colloquial, or Cant, which are used at the University of Cambridge, by “A Pembrochian”. London : Thomas Maiden for W. J. and J. Richardson, 1803.

21. (66). Greene R. A. Notable Dicoverie of Coosnage now daily practised by sundry lewd persons, called Conniecatshers, and Crossbiters. London : John Wolfe for T. N., 1579. [British Library, C. 27. B. 20].

22. (67). Greenough J. B., Kittredge G. L. Words and their ways in English speech. New York : The Macmillan Company, 1901. 456 p.

23. (69). Grose F. A Classical Dictionary of the Vulgar Tongue. London : Printed for S. Hooper, 1785. v, 182 p.

24. (71). Hall B. H. A Collection of College Words and Customs. Cambridge, MA : John Bartlett, 1851.

25. (72). Harman Th. A Caveat or Warening for Common Cursetors vulgarely called Vagabones. London : Wylliam Gryffith, 1567. 325 p.

26. (73). Hotten J. C. A dictionary of modern slang, cant and vulgar words, used at the present day in the streets of London. London : John Camden Hotten, Piccadilly, 1860. xvi, 300 p.

27. (74). Jespersen O. Mankind, Nation and Individual from a Linguistic Point of View. Oslo : H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard), 1925. 221 p.

28. (75). Kipling R. BarrackRoom Ballads and Other Verses. London : Methuen, 1892. 452 p.

29. (77). Matsell G. Vocabulum, or, the Rogue’s Lexicon. Complied from the most Authentic Sources. New York : George W Matsell & Co, 1859.

30. (78). Mencken H. L. The American Language: Supplement 2. New York : Alfred A. Knopf, INC, 1948. 890 p.

31. (80). Partridge E. Slang today and yesterday, with a short historical sketch; and vocabularies of English, American, and Australian slang. London : Routledge, 1933. ix, 476 p.

32. (81). Partridge E. Usage and Abusage: A Guide to Good English.
London : Penguin Books, 1999. 401 p.

33. (87). The Flash Dictionary. London : G. Smeeton, 1821. 59 p.

34. (89). Vaux J. H. Memoirs of James Hardy Vaux. Written by Himself..
London : W. Clowes, 1819.

БІБЛОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

Основна література

1. Агузарова К. К. Семантическая характеристика общего английского сленга (general slang) : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04. Москва, 2005. 110 с.
2. Андреева Г. Р. Лексико-семантические особенности специального сленга : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04. Москва, 2004. 177 с.
3. Балабін В. В. Сучасний американський військовий сленг як проблема перекладу. Київ : Логос, 2002. 315 с.
4. Бондалетов В. Д. Социальная лингвистика : учебное пособие. Москва : Просвещение, 1987. 160 с.
5. Вахитов С. В. Лекция о русском сленге. Уфа : Изд-во Башкирского гос. пед. ун-та, 2001. 48 с.
6. Гальперин И. Р. О термине слэнг. *Вопросы языкознания*. Москва : Изд-во АН СССР, 1956. № 6. С. 107–114.
7. Гамов А. Н. Основные способы формирования лексики сленга в английском языке. *Вестник РУДН. Серия : Русский и иностранные языки и методика их преподавания*. 2016. № 1. С. 68–77.
8. Гамов А. Н. Сравнительный анализ общего и специального сленга в макросистеме английского просторечия. *Вестник РУДН. Серия : Теория языка. Семиотика. Семантика*. 2016. № 1. С. 151–163.
9. Гамперц Д. Типы языковых обществ. *Новое в лингвистике. Социолингвистика*. Москва : Прогресс, 1975. Вып. 7. С. 182–198.
10. Глущенко В. А. Принципи порівняльно-історичного дослідження в українському і російському мовознавстві (70-і рр. XIX ст.–20-і рр. XX ст.). Донецьк : НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні, 1998. 222 с.
11. Глущенко В. А. Лінгвістичний метод і його структура. *Мовознавство*. 2010. № 6. С. 32–44.
12. Глущенко В. А. Лінгвістичний метод: сучасні концепції. *Наукові праці. Серія : Філологія. Мовознавство*. 2012. Вип. 183, т. 195. С. 17–20.

13. Грачев М. А. Интервенция криминального языка. *Наука и жизнь*. Москва, 2009. № 4. С. 128–132.
14. Гусякова А. В. Особенности современного американского сленга (на материале прессы США за последнее десятилетие) : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04. Москва, 2008. 171 с.
15. Истомин В. С. Норма и социальная вариативность в языке. *Лингвокультурологическая парадигма в современных исследованиях* : сборник научных статей. Гродно, 2011. С. 191–197.
16. Йордан Й. Романское языкознание. Москва : Прогресс, 1971. 620 с.
17. Липатов А. Т. Сленг в аспекте его диахронии. *Социальные варианты языка*. Нижний Новгород : Нижегородский гос. лингвистический ун-т, 2003. Ч. 2. С. 380–386.
18. Липатов А. Т. Сленг как проблема социолектики : монография. Москва : Элпис, 2010. 318 с.
19. Макдэвид Р. И. Диалектные и социальные различия в городском обществе. *Новое в лингвистике: Социолингвистика*. Москва : Прогресс, 1975. Вып. 7. С. 363–381.
20. Маковский М. М. Английские социальные диалекты (онтология, структура, этимология) : учебное пособие. Москва : Высшая школа, 1982. 135 с.
21. Миллер А. А. Стилистически сниженная лексика и ее отражение в двуязычных словарях : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.20 «Сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание». АлмаАта, 1972. 38 с.
22. Михельсон А. Д. 30000 иностранных слов, вошедших в употребление в русский язык, с объяснением их корней. Москва : Собственное издание автора, 1870. 771 с.
23. Мозжухин К. Е. Сленг в речи студентов американских университетов : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04. Москва, 2005. 194 с.

24. Руденко М. Ю. Арго, жаргон і сленг у європейському й американському мовознавстві: історія і сучасний стан дослідження : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.15. Слов'янськ, 2019. 270 с.

25. Руденко М. Ю. Загальнотеоретичне дослідження сленгу в європейському й американському мовознавстві (50-і рр. ХХ ст.–початок ХХІ ст.). *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Лінгвістика* : зб. наук. праць / голов. ред. В. Олексенко. Херсон : Херсонський дер. ун-т, 2019. Вип. 35. С. 74–79. (Збірник зареєстровано в міжнародній наукометричній базі Index Copernicus International S. A.).

26. Руденко М. Ю. Різновиди арго у процесі еволюційного розвитку. *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / голов. ред. М. П. Пантюк. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 27, т. 4. С. 53–59. (Збірник індексується в міжнародній базі даних Index Copernicus International).

27. Рюмин Р. В. Вклад С. Б. Флекснера и Г. Уэнворта в американскую субстандартную лексикографию. *Вестник Тюменского государственного университета*. Тюмень, 2006. С. 145–150.

28. Рябичкина Г. В. Проблемы субстандартной лексикографии английского и русского языков: теоретический и прикладной аспекты : дис. ... доктора філол. наук : 10.02.20. Пятигорск, 2009. 503 с.

29. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.

30. Словарь социолингвистических терминов / отв. ред. В. Ю. Михальченко. Москва : ИЯ РАН, РАЛН, 2006. 312 с.

31. Ставицька Л. О. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови. Київ : Критика, 2005. 464 с.

32. Степанов Ю. С. Основы общего языкознания : учебное пособие. Москва : Просвещение, 1975. 271 с.

33. Судзиловский Г. А. Сленг – что это такое? Английская просторечная военная лексика. Москва : Воениздат, 1973. 182 с.
34. Тиханов П. Черниговские старцы (Псалки и криптоглоссон). *Труды Черниговской губернской архивной комиссии*. Чернигов, 1899–1900. Вып. 2. С. 65–158.
35. Ускова А. И. Статус аргю в английском языке и художественной речи : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04. Воронеж, 2014. 174 с.
36. Фасмер М. Этимологический словарь русского языка : в 4 т. Москва : Прогресс, 1967. Т. 2. 671 с.
37. Хомяков В. А. Введение в изучение слэнга – основного компонента английского просторечия. Вологда : Вологодский гос-й пед-й ин-т, 1971. 104 с.
38. Хомяков В. А. Нестандартная лексика в структуре английского языка национального периода : автореф. дис. на соискание учен. степени доктора филол. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки». Ленинград, 1980. 39 с.
39. Швейцер А. Д. Современная социоллингвистика (Теория, проблемы, методы). Москва : Наука, 1976. 176 с.
40. Швейцер А. Д. Социальная дифференциация английского языка в США. Москва : Наука, 1983. 216 с.
41. Andrewes G. Dictionary of the Slang and Cant Languages: ancient and modern. London : G. Smeeton, 1809. 12 p.
42. Annandale Ch. The concise English dictionary. London : Blackie and Son Ltd, 1910. XVI, 848 p.
43. Awdeley [Awdelay] J. The Fraternitie of Vacabondes [Fraternitie of Vacabondes]. London : [1561; 1565]: W. White, 1603 [British Library, Mic. A. 68000, from the copy in the John Rylands Library, Manchester].
44. Barrère A., Leland C. G. A Dictionary of slang, jargon, and cant, embracing English, American, and Anglo-Indian slang, Pidgin English, tinkers' jargon and other irregular phraseology. With a new Introduction by Eric Partridge :

in 2 vol. The Ballantyne Press. MDCCCLXXXIX. Republished by Gale Research Company. Detroit : Gale Research Co., Book Tower, 1967. Vol. 1. P. v–xi, xiii–xxiii.

45. Baumann H., Aauflage D. Londonismen (Slang and Cant). Wörterbuch der Londoner Volkssprache sowie der üblichsten Gauner-, Matrosen-, Sport- und Zunftausdrücke. Mit Einleitung und Musterstücken. Ein Supplement zu allen Englisch-Deutschen Wörterbüchern von H. Baumann. Berlin; Schöneberg : Langenscheidtsche Verlabuchhandlung, 1902. CXVI, 285 p.

46. B. E. A New Dictionary of the Terms Ancient and Modern of the Canting Crew. London : W. Hawes, 1699. [British Library, 1484.b.4].

47. Bee J. Slang. A Dictionary of the Turf, the Ring, the Chase, the Pit, of Bon Ton, and the Varieties of Life. London : T. Hughes, 1823.

48. Bee J. Sportsman's Slang: A New Dictionary of Terms. London : W. Lewis, 1825. XVI, 202 p.

49. Bowen F. C. Sea Slang. London : Sampson, Low, Marston & Co., Ltd., 1929. VI. 293 p.

50. Burke W. J. The Literature of Slang. New York : New York Public Library, 1939. vii, 180 p.

51. Coleman J. The Life of Slang. Oxford : Oxford University Press, 2012. 354 p.

52. Copland R. The Hye Way to the Spyttell Hous. London: (Reprinted at London in the Fletestrete at [the] Rose garland, [1517; 1536].

53. Dauzat A. Dictionnaire étymologique de la langue française. Paris : Libraire Larousse, 1938, 1949, 1954. XXXVIII, 762 p.

54. Djurin V. Interesne govorice slang, žargon, argo. *Slavistična revija*. Ljubljana, 1974. № 1. P. 66.

55. Ducange, Anglicus. The Vulgar Tongue: A Glossary of Slang, Cant, and Flash Words and Phrases, Used in London, from 1839 to 1859... Second edition, Improved and much Enlarged. London : Bernard Quaritch, 1859. 80 p.

56. Eble C., Hill C. Slang and Sociability: ingroup language among college students. New York : University of North Carolina Press, 1996. 228 p.

57. Egan P. Boxiana; or, Sketches of Ancient and Modern Pugilism. London : G. Smeeton, 1818–1824.

58. Egan P. Life in London; or, the day and Night Scenes of Jerry Hawthorn, Esq. and his Elegant Friend Corinthian Tom, Accompanied by Bob Logic, The Oxonian, in their Rambles and Sprees through the Metropolis. London : Sherwood, Neely and Jones, 1821.

59. Egan P. Tom and Jerry; or Life in London. A Musical Extravaganza in Three Acts. To Which is affixed, the most Copious I vocabulary of Flash and Cant yet published. Founded on Pierce Egan's popular work of "Life in London". Dublin : The Bookseller, 1822.

60. Egan P. Grose's Classical Dictionary of the Vulgar Tongue. Revised and Corrected. London : Printed for the Editor, 1823.

61. Egan P. Songs, Duets, Choruses, &c. in Tom and Jerry. As Sung at the Newcastle Theatre for Several Successive Nights, With Unbounded Applause. With a Glossary of all the Cant and Flash Phrases. Newcastle : J. Marshall, 1823.

62. Farmer J. S., Henley W. E. Slang and its Analogues. Past and Present. A Dictionary, Historical and Comparative, of the Heterodox Speech of All Classes of Society for more than Three Hundred Years. With Synonyms in English, French, German, Italian, etc. : in 7 vol. MDCCCXC, 1890. Vol. 1. Reprinted / New York : Kraus Reprint Corporation, 1974. Vol. 1. x, 405 p.

63. Fries C. C. Usage Labels and Dialekt Distribution. *Harbrace Guide to Dictionaries*. New York; Burlingame, 1963. P. 148.

64. Gradus ad Cantahrigiam, or, a Dictionary of Terms, Academical and Colloquial, or Cant, which are used at the University of Cambridge, by "A Pembrochian". London : Thomas Maiden for W. J. and J. Richardson, 1803.

65. Grattan J. H. On Slang, Cant and Jargon. *Transactions of the Yorkshire Dialekt Society*. 1935. Vol. 5, № 36. P. 9–22.

66. Greene R. A. Notable Dicoverie of Coosnage now daily practised by sundry lewd persons, called Connecatshers, and Crossbiters. London : John Wolfe for T. N., 1579. [British Library, C. 27. B. 20].

67. Greenough J. B., Kittredge G. L. Words and their ways in English speech. New York : The Macmillan Company, 1901. 456 p.

68. Greenough J. B., Kittredge G. L. Words and their ways in English speech. New York : The Macmillan Company, 1929. 431 p.

69. Grose F. A Classical Dictionary of the Vulgar Tongue. London : Printed for S. Hooper, 1785. v, 182 p.

70. Grosse R., Neubert A. Thesen sur marxistischen Soziolinguistik. *Lingvistische Arbeitsberichte*. Leipzig, 1970. S. 3–15.

71. Hall B. H. A Collection of College Words and Customs. Cambridge, MA : John Bartlett, 1851.

72. Harman Th. A Caveat or Warening for Common Cursetors vulgarely called Vagabones. London : Wylliam Gryffith, 1567. 325 p.

73. Hotten J. C. A dictionary of modern slang, cant and vulgar words, used at the present day in the streets of London. London : John Camden Hotten, Piccadilly, 1860. xvi, 300 p.

74. Jespersen O. Mankind, Nation and Individual from a Linguistic Point of View. Oslo : H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard), 1925. 221 p.

75. Kipling R. BarrackRoom Ballads and Other Verses. London : Methuen, 1892. 452 p.

76. Lighter J. E. Introduction. *Random House historical dictionary of American slang*. New York : Random House, 1994. Vol. 1. P. VI–XXXIX.

77. Matsell G. Vocabulum, or, the Rogue's Lexicon. Complied from the most Authentic Sources. New York : George W Matsell & Co, 1859.

78. Mencken H. L. The American Language: Supplement 2. New York : Alfred A. Knopf, INC, 1948. 890 p.

79. Mencken H. L. The American Language. New York : Alfred A. Knopf, 1960. 655 p.

80. Partridge E. Slang today and yesterday, with a short historical sketch; and vocabularies of English, American, and Australian slang. London : Routledge, 1933. ix, 476 p.

81. Partridge E. Usage and Abusage: A Guide to Good English. London : Penguin Books, 1999. 401 p.

82. Pokorny J. Indogermanisches etymologisches Wörterbuch. Bern : Francke, 1959. 864 s.

83. Pop A. M., Sim M. A. Business English outside the box. Business jargon and abbreviations in business communication. *Annals of the University of Oradea : Economic Science*. 2014. № 24, 2. P. 111–119.

84. Skeat W. W. A Concise Etymological Dictionary of the English Language. Oxford : Clarendon Press, 1958. 663 p.

85. Spears R. A. Slang and euphemism. New York : Jonathan David Publishers, Inc. Middle Village, 1981. xxviii, 448 p.

86. Spears R. A. NTC's Dictionary of American Slang and Colloquial Expressions. Москва : Рус. яз., 1991. xv, 528 p.

87. The Flash Dictionary. London : G. Smeeton, 1821. 59 p.

88. Thorne T. Dictionary of contemporary slang. London : Clays Ltd., 1994. VII. 583 p.

89. Vaux J. H. Memoirs of James Hardy Vaux. Written by Himself... London : W. Clowes, 1819.

90. Wentworth H., Flexner S. B. Dictionary of American Slang. New York : Thomas Y. Crowell Publishers, 1975. XVIII, 766 p.

Рекомендована література

1. Беляева Т. М., Хомяков В. А. Нестандартная лексика английского языка. Ленинград : Изд-во Ленингр. ун-та, 1985. 316 с.

2. Годунова Е. В. Этнокультурная специфика английских социальных диалектов в синхронии и диахронии : автореф. дис. на соискание учен.

степени канд. филол. наук : спец. 10.02.19 «Теория языка». Москва, 2012. 24 с.

3. Гошева Е. В. Критерии этимологической интерпретации в современном английском сленге. *Ученые записки. Серия : Математика, информатика, филология и лингвистика*. 2011. № 3. С. 223–228.

4. Денисенко В. Н., Чжан Кэ. Заимствованное компьютерное и сетевое слово в русскоязычном и китайскоязычном коммуникативном пространстве Интернета. *Вестник РУДН. Серия : Теория языка. Семиотика. Символика*. 2018. Т. 9, № 4. С. 911–925.

5. Каменева Н. А. Анализ лексических особенностей английского и русского языков в сфере информационных технологий. *Вестник РУДН. Серия : Лингвистика*. 2019. Т. 23, № 1. С. 185–199.

6. Ласкина Е. Е. Американский сленг как способ коммуникации. *Гуманитарные и социальные науки*. Ростов-на-Дону, 2013. № 1. С. 192–197.

7. Лебедева А. Роль запозичень з англійської мови у формуванні сучасного російського сленгу (на матеріалі лексикографічних джерел). *Південний архів. Серія : Філологічні науки : зб. наук. праць*. Херсон, 2009. С. 111–115.

8. Маковский М. М. Языковая сущность современного английского слэнга. *Иностранные языки в школе*. 1962. № 4. С. 102–112.

9. Рябичкина Г. В. Английская субстандартная лексикография (середина XVI в.–середина XIX в.) : монография. Астрахань : Издательский дом Астраханский университет, 2009. 274 с.

10. Сирил Ч. Н. Новый сленг в английском языке XX века (в сопоставлении с литературным английским языком) : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.20. Душанбе, 2007. 286 с.

11. Хомяков В. А. О термине сленг (Из истории вопроса). *Вопросы теории английского и немецкого языков : учен. зап.* Ленинград : Ленинградск. гос. пед. ин-т им. А. И. Герцена, 1969. Т. 352. С. 68–80.

12. Хомяков В. А. Особенности английского экспрессивного просторечия. Вологда : Вологодский гос. пед. ин-т, 1974. 104 с.
13. Хэмп Э. Словарь американской лингвистической терминологии. Москва : Прогресс, 1964. 264 с.
14. Burke W. J. The Literature of Slang. New York : New York Public Library, 1939. vii, 180 p.
15. Franklyn J. A Dictionary of Rhyming Slang. London : Routledge, 1960. xii, 202 p.
16. Garing J. Penggunaan Jargon oleh Komunitas waria di jejaring sosial „Facebook“. *Ranah: Jurnal Kajian Bahasa*. 2017. 6, 1. P. 1–29.
17. Halliday M. A. K. Language as social semiotic: The social interpretation of language and meaning. London : Arnold, 1978. 256 p.
18. Harared N. Slang Created and Used in 1Cak.com Site: A Sociolinguistics Study. *Humaniora*. 2018. 9, 2. P. 119–127.
19. Hertzler J. O. A Sociology of Language. New York : Random House, 1964. 574 p.
20. Hitchin Ch. The Regulator or, A Discovery of the Thieves, Thief-takers and Locks. London : T. Warner, 1718. 245 p.
21. Hoogervorst T. G. Youth culture and urban pride. The sociolinguistics of East Javanese slang. *Wacana : Journal of the Humanities of Indonesia*. 2014. 15, 1. P. 104–131.
22. Maples M. The University Slang. London : Williams & Norgate, 1950. 187 p.
23. McKnight G. H. English Words and Their Background. New York : D. Appleton, 1923. 449 p.
24. Miles W. A. Poveury, Mendicity and Crime... to which is added a Dictionary of the Flash or Cant Language, Known to Every Thief and Beggar. London, 1839. 176 p.
25. Morrison A. Tales of Mean Streets. London : Methuen, 1865. 236 p.

26. Mügge A. *The War Diary of a Square Peg*. London : Routledge, 1920. 695 p.
27. Nardyuzhev V. I., Nardyuzhev I. V., Marfina V. E., Kurinin I. N. American slang: diachronic analysis. *RUDN Journal of Informatization in Education*. 2017. 14, 4. P. 399–405.
28. Need of a Slang Dictionary. London : The Times, 23 Jun. 1991. P. 18.
29. Pratama A. D. Y., Artawa K., Yadnya I. B. P., Satyawati M. S. Strategies applied in English into Indonesian translation of prison slang words in “The Shawshank redemption” movie subtitling. *eJournal of Linguistics*. 2016. 10, 2. P. 139–152.
30. Robertson S. *The development of modern English*. New York : PrenticeHall, 1945. 571 p.
31. Shakespeare W. *The History of Henry the Fourth, Part 1*. London : Thompson Learning, 2002. 417 p.
32. *The American Thesaurus of Slang with Supplement*, by Lester V. Berrey and Melvin Van den Bark. New York : Thomas Y. Crowell Company, 1953. 1328 p.
33. *The shorter Oxford English Dictionary on Historical Principles* / prepared by W. Little, H. W. Fowler, J. Coulson. Oxford : Oxford at the Clarendon Press, 1956. Vol. 2. XXII, 2515 p.
34. Ugot M. From Slang to Acceptability: StyleShifting Variation in English Language Usage by Students of Crutech, Calabar, Nigeria. *International Journal of Applied Linguistics and English Literature*. 2014. 3, 1. P. 231–239.
35. Webster’s New International Dictionary. Second Edition. Cambridge, Mass : Merriam, 1959. cxxxvi, 3350 p.

ПОКАЖЧИК ІМЕН

Авделі, Дж. 51, 78, 85
Агузарова, К. К. 8, 82
Анандейл, Ч. 65, 78, 85
Андрєєва, Г. Р. 8, 82
Ахманова, О. С. 16
Балабін, В. В. 22, 44, 82
Барер, А. 9, 40, 41
Барер, А. і Леланд, Ч. Г. 10, 24, 25, 27, 36, 46, 50, 54, 62, 64, 65, 78, 85
Бауман, Г. 10, 40, 42, 62, 64, 65, 77, 78, 86
Беддок, Дж. 61
Бейкер, С. 33
Беляєва, Т. М., Хомяков, В. А. 89
Берк, В. 25, 46, 86, 91
Бі, Дж. 13, 46, 61, 78, 86
Бондалєтов, В. Д. 16, 44, 82
Боуен, Ф. С. 57, 79, 86
Бредлі, Г. 23
Буше, Г. 52
Вахітов, С. В. 28, 44, 82
Во, Дж. Х. 55, 60, 81, 89
Гальперін, І. Р. 8, 9, 10, 21, 23, 27, 44, 82
Гамов, А. Н. 71, 78, 82
Гамперц, Дж. 21, 42, 44, 82
Глущенко, В. А. 82
Годунова, Е. В. 89
Голсуорсі, Дж. 30
Гошева, Е. В. 90
Грачов, М. О. 12, 44, 83
Греттан, Д. 9, 25, 47, 87

Грін, Р. 51, 80, 88
Грінаф, Дж. Б. і Кіттрідж, Дж. Л. 21, 25, 47, 64, 69, 80, 88
Гроссе, Р. і Нойберт, А. 16, 47, 88
Гроуз, Ф. 9, 11, 12, 19, 36, 39, 40, 41, 42, 47, 51, 54, 55, 56, 57, 58, 76, 77, 80, 88
Гуслякова, А. В. 8, 83
Деккер, Т. 52
Денисенко, В. Н., Чжан, Кэ. 90
Джонсон, Б. 52
Джурін, В. 21, 46, 86
Дікенс, Ч. 61, 65
Доза, А. 11, 12, 46, 86
Дьюкейндж Анлікус 24, 46, 63, 64, 65, 72, 77, 79, 86
Ендрюс, Г. 59, 76, 78, 85
Есперсен, О. 9, 18, 21, 40, 42, 47, 65, 80, 88
Ібле, К. 49, 79, 87
Іган, П. 61, 79, 87
Істомін, В. С. 12, 44, 83
Йордан, Й. 12, 44, 83
Каменева, Н. А. 90
Касаткін, Л. Л. 16
Керной, А. 65
Кіплінг, Р. 68, 80, 88
Конгрів, В. 54
Копланд, Р. 51, 76, 79, 86
Котгрейв, Р. 12
Коулман, Дж. 8, 10, 19, 46, 51, 53, 57, 58, 59, 60, 68, 69, 70, 79, 86
Лайтер, Дж. Е. 10, 39, 88
Ласкина, Е. Е. 90
Лебедева, А. 90
Леланд, Ч. Г. 42

Ліпатов, О. Т. 12, 28, 44, 50, 83
Макдевід, Р. 8, 44, 83
Маковський, М. М. 8, 13, 16, 17, 27, 41, 44, 83, 90
Менкен, Г. Л. 8, 19, 40, 47, 66, 80, 88
Месью, Б. 17
Метсел, Дж. 64, 80, 88
Міддлтон, Т. 52
Мілер, А. 21, 45, 83
Міхельсон, А. Д. 12, 45, 83
Мозжухін, К. Є. 8, 83
Мур, Т. 61
Мюлер, Ф. М. 13
Наше, Т. 52
Нельсон, Г. 57
Паркер, Г. 56
Партрідж, Е. 9, 10, 13, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 27, 33, 40, 41, 42, 47, 49, 50, 52, 56, 57, 59, 60, 62, 63, 66, 67, 69, 70, 71, 72, 74, 80, 81, 89
Пеі, М. 30
Поп, А. М. і Сім, М. А. 9, 89
Попова, З. Д. і Стернін, І. А. 16
Ріггер, О. і Вестендорпф, К. 13
Руденко, М. Ю. 84
Рюмин, Р. В. 9, 84
Рябичкіна, Г. В. 9, 45, 84, 90
Свіфт, Дж. 55
Селіванова, О. О. 16, 45, 84
Сехріст, Ф. 65
Сирил, Ч. Н. 90
Скіт, В. В. 12, 13, 47, 89
Смоллет, Т. Д. 56

Спіерс, Р. А. 10, 21, 22, 23, 47, 89
Ставицька, Л. О. 9, 16, 45, 84
Степанов, Ю. С. 16, 45, 84
Судзіловський, Г. О. 9, 21, 45, 85
Тейлор, Дж. 54
Тиндейл, У. 51
Тіханов, П. 12, 45, 85
Торн, Т. 50, 89
Уайлд, Г. 13
Уейр, Р. 66, 68, 71
Уентворт, Г. 37
Уентворт, Г. і Флекснер, С. Б. 10, 48, 89
Уіклі, Е. 13
Уілсон, А. Дж. 67
Ускова, Г. І. 9, 17, 45, 85
Фармер, Дж. С. і Хенлі, У. Е. 10, 62, 64, 65, 79, 87
Фасмер, М. 12, 45, 85
Філдинг, Н. 56
Флекснер, С. Б. 21, 40
Фріес, С. С. 23, 46, 87
Фрост, Т. 69
Харман, Т. 51, 76, 77, 80, 88
Хол, Б. Г. 64, 80, 88
Хом'яков, В. О. 9, 12, 13, 17, 20, 22, 23, 26, 27, 41, 42, 45, 46, 85, 90
Хоттен, Дж. К. 9, 10, 11, 13, 20, 24, 26, 27, 36, 40, 41, 42, 47, 49, 59, 60, 61, 62,
63, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 80, 88
Хэмп, Э. 91
Швейцер, О. Д. 9, 15, 17, 40, 41, 46, 85
Шекспір, У. 36, 52
В. Е. 53, 54, 78, 86

Franklyn, J. A. 91
Garing, J. 91
Halliday, M. A. K. 91
Harared, N. 91
Hertzler, J. O. 91
Hitchin, Ch. 91
Hoogervorst, T. G. 91
Maples, M. 91
McKnight, G. H. 91
Miles, W. A. 91
Morrison, A. 91
Mügge, A. 91
Nardyuzhev, V. I., Nardyuzhev, I. V., Marfina, V. E., Kurinin, I. N. 92
Pokorny, J. 13, 47, 89
Poulter, J. 34
Pratama, A. D. Y., Artawa, K., Yadnya, I. B. P., Satyawati, M. S. 92
Robertson, S. 92
Shakespeare, W. 92
Ugot, M. 92

ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК

Американський сленг 36, 37
Арго 11, 20, 21, 51, 62
Види сленгу 27, 50, 51, 60, 66
Військовий сленг 68
Демаркація понять *кент*, *арго*, *жаргон*, *сленг* 18, 19
Діалект 15

Етимологія термінів *кент, арго, жаргон, сленг* 11
Жаргон 12, 21, 22, 23, 53, 55, 59, 63, 64
Загальний сленг 26, 27, 28, 58
Зворотній сленг 26, 72
Кент 19, 20, 51, 53, 59, 62
Кримінальне арго 62
Медичний сленг 52, 59
Міський сленг 60
Мова 5
Римований сленг 25, 72
Серединний сленг 26, 72
Синонімічність сленгу 29
Сленг 12, 13, 14, 19, 23, 24, 25, 29, 30, 49, 50, 55, 59, 64, 65
Сленг кокні 52, 71
Солдатський сленг 57
Соціолект (соціолекти) 6, 15, 16, 17, 18, 38
Соціолінгвістика 5
Спеціальний сленг 26, 27, 28
Спортивний сленг 50, 52, 57, 60, 61, 71
Територіальні різновиди сленгу 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38